



**Labā ziņa**

**Ministru prezidents apsveic absolventus**

Ministru prezidenta Valda Dombrovskā pateicības vēstules izlaidumos šogad saņēma 1066 skolēni un vidusskolas absolventi, kuri pielikuši visas pūles, lai būtu labākie, gudrākie, izcilākie, kuri ir izcīnījuši augstas vietas olimpiādēs, ar visaugstākajām sekmēm pārstāvējuši savu skolu. Apsveikumu saņēma 269 absolventi Rīgā; 422 – Zemgalē; 73 – Kurzemē; 153 – Vidzemē, 149 – Latgalē, tostarp deviņi Balvu novada un 5 Viļakas novada skolēni: MĀRTIŅŠ VĪKSNA, AGNESE BERNE, ALEKSANDRS SŅEGOVS, KRISTAPS KROIČS, SIMONA SALENIECE (Balvu Valsts ģimnāzija), GUNITA ĀKULE, ARMANDS SVELPE (Bērzpils vidusskola), ZAIGA ČIRKA, DZINTRA STUDENTE (Tilžas vidusskola), RŪTA CIBULE, LINDA KAŅEPE (Rekavas vidusskola), SIGNE GRAHOĻSKA, INESE JARGĀNE un IEVA KUZŅECOVA (Viļakas Valsts ģimnāzija).

**Interesanta ziņa**

**Iznākusi grāmatas otrā daļa**

Pie lasītājiem devusies balvenieša Andreja Buža grāmatas "Modus Vivendi" otrā daļa, kur turpinās autora saruna ar mazdēlu un pārējiem lasītājiem. Autors neslēpj, ka viņu gandarī atziņa par savu literāro veikumu, jo daudzi viņa pirmo grāmatu nodēvējuši par "godīga cilvēka testamentu". Tagad var uzzināt iepriekš nepublicētas ziņas par Irbenes radiolokatoru, padomju virsnieku dzīvi, karjeristiem, arī 100-gadīgu ķirurgu un alkomānijas upuriem.

**Nepalaid garām**

**Naktstauriņu salidojums**

3. jūlijā pulksten 21 Baltinavas alejā un muižas parkā notiek "Sikspārņu un naktstauriņu salidojums simtgadīgo koku ēnā". Tas ir Latvijas dabas aizsardzības sistēmas simtgadei veltīts pasākums, kura laikā notiks prezentācija novada muzejā, naktstauriņu vērošana alejā, dabas izziņas ekskursija un spēles.

**Nākamajā adugunī**



● **Latviskais mantojums**  
Kur to meklēt un kā tas izskatās

● **Aiziet Jāņi, Pēterdiena klāt!**  
Pēterdienas gaidās



**Balvenieši izcīna zeltu**

**Malači!** Pirmajā rindā no kreisās: Emīls Ločmelis, Rihards Kacēns, Daniels un Kristaps Saliņi, Erlends Puks un Vladislavs Čerevins. Otrajā rindā no kreisās: Dāvids Haluss, Arvis Šarabaiko, Māris Žugs un Vadims Sņegovs. Trešajā rindā no kreisās: Balvu Sporta centra vadītājs Edgars Kaļva un treneris Jānis Zakaričs.

**Balvu Sporta centra 2000. gada dzimušie zēni 20. un 21. jūnijā cīnījās starptautiskajā futbola turnīrā Igaunijā, Ulenurme CUP 2012. Mūsu futbolisti trenera Jāņa Zakariča vadībā izcīnīja augstākā kaluma medaļas 15 komandu konkurencē. Jautāts par iespaidiem, treneris atzina, ka joprojām netic rezultātam, kaut gan cerējis, ka komanda iekļūs pirmajā četrinieka: "Pirmā vieta - lielākā dāvana Jāņos nav bijusi!"**

Turnīrā piedalījās spēcīgākās Igaunijas komandas un trīs komandas no Latvijas. Balvenieši savā apakšgrupā uzvarēja *Tammeka* – 2:0; *PSK Alexela* (Tallina) – 3:0 un *FC Elva* – 4:0 futbola komandas un ar rezultātu 1:4 piekāpās FC Tartu Red futbolistiem. Pusfinālā mūsu spēlētājiem nācās spēlēt ar olainiešiem, kuri grupu turnīrā nebija zaudējuši nevienu spēli. Divcīņā balvenieši uzvarēja ar 2:0, tādējādi saņemot ceļazīmi uz finālu, kur stājās pretī futbola klubam "Jūrmala". Pēdējo reizi balvenieši ar jūrmalniekiem tikās Latvijas telpu futbola čempionāta finālturnīrā Ogrē, kur mūsu komanda zaudēja ar minimālu rezultātu.

Balvu Sporta centra vadītājs Edgars Kaļva zina teikt, ka fināla spēle izvērtās ļoti emocionāla un kaujinieciska: "Stadiona tribīnēs, kur bija daudz Latvijas futbolistu un līdzjutēju, skanēja saukļi: "Jūrmala, čempions!" Lielu pārsteigumu sagādāja igauņu "prettrieciens", kuri sauca: "Balvi! Balvi! Balvi!" Patīkams pacēlums mūsu futbolistiem! Pirmajās minūtēs Balvi jaunie futbolisti pārņēma spēli savā kontrolē. Pēc septiņām minūtēm Balvi izvirzījās vadībā 1:0, un pirmais puslaiks noslēdzās ar minimālu rezultāta pārsvaru. Otrajā puslaikā FK "Jūrmala" pārņēma iniciatīvu, taču spēles pretuzbrukumā Vadims

Sņegovs, graciozi apspēlējot jūrmalnieku aizsargu un pārmetot bumbu pāri pretinieku vārtsargam, raidīja bumbu vārtos! Rezultāts 2:0 Balvu komandas labā!!! Lai arī pēc pāris minūtēm jūrmalnieki vienus vārtus atguva, spēle noslēdzās ar mūsu uzvaru. Jāpiebilst, ka spēles izskaņā balveniešiem radās vēl vairākas izdevības gūt vārtus, tomēr nogurums darija savu. Tiesneša svilpe - spēle beigusies! Balvu Sporta centra jaunie futbolisti- ULENURME CUP 2012 ČEMPIONI! Jūrmalas spēlētājiem tas bija milzīgs šoks – iespējams, tāpēc, pēc spēles atsveicinoties, neizpalika nekorekti komentāri un uzvedība no jūrmalnieku puses. Lai! Pateicoties trenerim Jānim Zakaričim, zēni izcīnīja savu pirmo nozīmīgāko kausu."

Emocijas nenorima apbalvošanas ceremonijā, jo par labāko visa turnīra spēlētāju atzina balvenieti Vadimu Sņegovu. Lai arī 11-gadīgais pusaudzis ne pirmo reizi atzīts par labāko spēlētāju, viņš neslēpa, ka ir ļoti priecīgs: "Kad pirmajā spēlē ar rezultātu 1:4 piekāpāmies Tartu futbolistiem, šķita, ka cerības izplēn vējā (Tartu komanda turnīrā ierindojās 3. vietā – no aut.). Nākamajās spēlēs cīņās spars auga, un turnīra izskaņā mums nekas cits neatlika, kā uzvarēt." Vadims trenējas 3-4 reizes nedēļā. Tincināts, vai vasaras brīvdienās nav vēlmes palaistoties, viņš paskaidroja, ka bez sviedriem uzvaru neiegūt. Jaunais futbolists sapņo kļūt par profesionāli un, kas zina, varbūt pēc 10 gadiem viņa vārds izskanēs arī pasaules līmeņa futbola sacensībās.

Balveniešiem futbola kaislības ar to nebeidzas. Jau 18.-19. jūlijā Balvos notiks turnīrs, uz kuru ieradīsies gan Latvijas, gan Igaunijas labākās futbola komandas. Turēsim īkšķus par savējiem!

**E. Gabranovs**



"Laimīgi sagaidīti pensijas gadi. Par to priecājos," saka profesore Anna Līduma.

10. lpp.



Top jauna filma latgaliešu valodā.

6. lpp.

## Vārds žurnālistam

Ap Jāņu laiku runā ne tikai par ligošanu, alu un sieru. Runā arī par izlaidumiem skolās - ne tikai, kur mācīties tālāk un kur atrast darbu, bet arī par to, kādas bija izlaiduma svinības - runas, tērpi, paši gaviļnieki un viņu apsveicēji. Izlaidumos absolventi saka paldies vecākiem par rūpēm, gādājot, lai viņu atvasēm ir datori, mobilie telefoni, ēdiens un apģērbs. Un tas ir tikai normāli - publiski pateikt vecākiem paldies, pasniegt kādu ziedu. Tas sakņojas izlaidumu tradīcijās, bet dzīvē viss diemžēl mainās. Izlaidumos acīmredzams kļūst fakts, ka daudzu absolventu vecāki jau sen ir šķīrušies. Tēvs dzīvo trešajā ģimenē, bet mātei pie sāniem ir otrs vīrs vai piektais draugs. Kādā izlaidumā vecākiem parādīts gods, lai arī viņi svinīgi ieietu svinību zālē. Hamletiskais jautājums daudziem bijis, - iet kopā ar bērna māti vai tēvu, vai tagadējo sievu, vīru, draugu vai draudzeni? Tāds, lūk, mulsinošs moments. Vai tā vajadzēja? Vai vispār to vajadzēja iekļaut izlaiduma scenārijā?! Daudzi ir neapmierināti. Bet nenoliedzami tas bija ļoti svētīgi, - kaut mirki sajusties neērti par to, ka neesat spējuši saglabāt savam bērnam ģimeni. Un lai nestāta pirmās sievas bērni, ka viņi lieliski saprotas ar tēva trešo sievu un viņa bērniem vai tēva piekto draudzeni. Piekļāpības robežās, - es ticu. Tomēr dziļi sirdī katrs no mums vēlas tikai vienu - lai ir viens tēvs un viena māte, un stipra ģimene.

Ingrīda Zinkovska

## Latvijā

**Atkāpjas no amata.** Pēc domstarpībām ebreju kopienas īpašumu restitūcijas jautājumā par atkāpšanos no amata paziņoja tieslietu ministrs Gaidis Bērziņš (Nacionālā apvienība). Premjers uzdeva tieslietu ministram izveidot darba grupu, kas sagatavotu Latvijā esošo nekustamo īpašumu sarakstu, kas pirms padomju karaspēka ienākšanas piederēja ebreju organizācijām. Premjeram un ministram ir atšķirīgs viedoklis jautājumā par kompensācijām ebreju kopienām. G. Bērziņš uzskata, ka tas ir politisks jautājums, kas būtu jāizdiskutē Saeimā, koalīcijas sadarbības padomē, tam arī nepieciešama diskusija sabiedrībā.

**Jelgavā atklāj piena rūpnīcu.** Jelgavā atklāja SIA "Latvijas piens" rūpnīcu. To dibināja piensaimnieku kooperatīvi, kas apvieno vairāk nekā 600 zemnieku saimniecības Latvijā. Rūpnīcas atklāšanā ražotājiem vēlēja eksportēt savu produkciju un izkonkurēt ievestos piena produktus. Ar rūpnīcas atklāšanu sākas jauns periods valsts piensaimniecības attīstībā. Ar pilnu jaudu rūpnīcā sāks strādāt oktobrī. Tajā būs 50 strādnieku.

**Darba devēji ieteic augstskolas.** Darba devēju visvairāk ieteiktās mācību iestādes ir Rīgas Tehniskā universitāte, Latvijas Universitāte, Banku augstskola un Latvijas Lauksaimniecības universitāte. Aptauja darba devēju vidū izdarīta ar mērķi, lai 33 500 pamatskolu un augstskolu beidzējiem Latvijā palīdzētu izdarīt pareizo profesijas izvēli.

**Skanēs Paula mūzika.** Maestro izpildītā mūzika skanēs Londonā, kad olimpisko spēļu laikā ar priekšnesumu uzstāsies baltkrievu mākslas vingrotāja, pasaules un Eiropas čempionātu uzvarētāja. Ar lūgumu ļaut atskatīt mūziku pie Paula griezusies Baltkrievijas olimpiskā komiteja, jo Londonas olimpisko spēļu organizatori šogad pieprasījuši uzrādīt oficiālas atļaujas no autoriem un izpildītājiem, kuru mūziku izmantos priekšnesumos.

**Orģinālo solu aleja.** Daugavpils centrālajā parkā atklāta oriģinālo solu aleja. Atpūtas soli izveidoti, ņemot vērā iedzīvotāju priekšlikumus, nevis pilsētas arhitektu viedokli, kuri uzstāj, lai visos parkos un skvēros soli būtu izpildīti vienā stilā. Parkā izvietoti gan klasiskā stila soliņi, gan tādi, kuru nosaukums ir "medību lauki precētiem vīriešiem", un cita veida un stila darbi.

**Sākusies "Dižā Baltijas apceļošana".** Tās laikā ceļotājiem jāapmeklē 30 dažādi apskates objekti Latvijā, Lietuvā un Igaunijā (katrā valstī pa desmit) un ir iespēja laimēt vērtīgas balvas. "Dižā Baltijas apceļošana" ir ceļojumu projekts, ko organizē Baltijas valstīs. Ceļojums notiek no 1. maija līdz 31. augustam.

(Ziņas no interneta portāliem [www.delfi.lv](http://www.delfi.lv), [www.tvnet.lv](http://www.tvnet.lv), laikraksta "Latgales Laiks")

## Notikums

# Baltinavā izrāda jaunas autorees komēdiju

Baltinavā Ligo svētkos teātra trupa "Palādas" katru gadu savus skatītājus palutina ar kādu jaunu izrādi, kuras autore un režisore ir vietējās vidusskolas skolotāja un teātra trupas vadītāja Anita Ločmele (Danskovīte). Latvijā viņu galvenokārt iepazīnuši kā populārās izrādes "Ontons i Anne" autori. Šogad Ligo vakarā baltinavieši A. Ločmeles režijā skatītājiem piedāvāja jaunās autorees Līgas Slišānes komēdiju "Myžeigis ženiņš".

## Iedvesmu gūst no vietējās dzīves

Komēdijas autore Līga Slišāne dzimuši un augusi Slobodas ciemā, kas atrodas Krievijas pierobežā. Jauniete beigusi Baltinavas vidusskolu, Daugavpils Universitāti, ieguvusi latviešu valodas filologa bakalaura diplomu. Abas ar mammu saimnieko savā zemnieku saimniecībā, kur darba netrūkst, sevišķi vasarā, taču cenšas atrast laiku rakstīšanai, kā arī nodarbojas ar mākslu, veido fotosesijas. Līga stāsta: "Kad biju maza un vēl nemācēju rakstīt, kladēs zīmēju komiksus. Kad paaugos, sāku mēģināt rakstīt. Rakstu dzeju, stāstus, romānu. Romānu rakstu sēriju veidā, un tā nosaukums ir neparasts, jo ilgi nespēju to izdomāt. Nejausi nosaucu pirmās zīlbes, kas ienāca prātā, un tās romānam it kā pielipa. Romāns saucas "Na juh". Tas pilnīgi neko nenozīmē, taču man ir savi lasītāji, kas saka, - nosaukums ir īstais!"

Aptuveni pirms diviem gadiem Līga teātra trupai "Palādas" piedāvāja komēdiju "Myžeigis ženiņš". Tagad tā ir iestudēta. Autore stāsta par vīrieti, piedzīvojumu meklētāju, kurš staigā pa ciemu un "piecērt" sievietēm, lai gan ir precējies. Kā jau komēdijā, tajā ir daudz piedzīvojumu, pārpratumu un pārdzīvojumu. Izrāde ir latgališu valodā, un afišā izmantoti vietējo ciemu nosaukumi. "Notikumiem komēdijā ar šiem ciemiem nav tieša sakara, bet mani kā filoloģi interesēja vietvārdi, tādēļ vēlējās tos izmantot. Sarunās izmantoju pēc iespējas vairāk vecu vārdu, interesantus dialogus, ko esmu dzirdējusi," saka Līga.

## Meklē kā apinis maiksti

Režisore A. Ločmele atzīst, ka šogad viņa pati nevarēja rakstīt jaunas lugas, jo bija liela slodze skolā. Līga savu komēdiju bija iesniegusi jau pirms diviem gadiem un bija jādod iespēja arī viņai izmēģināt spēkus šajā jomā. Iestudēt jaunās autorees darbu bija pagrūti, jo komēdijā mainās vietas, dekorāciju ziņā bija grūti piemēroties. "Ja komēdiju izrāda uz lielas skatuves, tad nav ne vainas, bet uz mazas skatuves ir grūti. Taču mēs atradām vidusceļu, šo to izņēmām ārā, autore tam piekrita," izrādes tapšanas procesu atklāj režisore. Viņa piebilst, ka viss pārējais atkarīgs no aktieriem, viņu meistarības un emocionālā pacēluma.

Komēdijas galvenais varonis Odumiņš jau laikus grib sev nolūkot sievu, - sak, ja nu kas! Un tā viņš staigā precībās no vienas sievietes pie otras, lai gan sieva



Izrādes mēģinājums. Galvenās lomas atveidotājs Odumiņš (Jāzeps Jermacāns) ieradies precībās pie Pasadskūs Mares (Violenta Kubuliņa).



Izrādes afiša. Izrādes afiša ar Baltinavas novada ciemiem norāda, kas kurā ciemā notiek - Jabolova ir vieta, kur visiem dod, Čudarīnē notiek brīnumi.

nav mirusi, bet atrodas tikai slimnīcā. Komēdijas beigās sieva pārrodas no slimnīcas un aizrauj Odumiņu aiz apakles mājās. Kādu mācību skatītājiem sniedz izrāde? "Domāju, tā ir senenā dzīves izauklētā atziņa, ka vīrietis bez sievietes atbalsta nespēj iztikt. Viņš kā apinis meklē maiksti, pie kuras turēties un vīties, un sievas vienmēr iedibina savu kārtību. Sieviete ir pasaules centrs. Viņa arī vīriešu sabiedrībā iedibina kārtību," saka izrādes režisore. Viņa piebilst, ka, iespējams, izrādes veidotājiem var pārnest, ka komēdijā notiek pārāk daudz dzeršanas, bet, ja iet precībās, citādi nevar, - bez pudeles taču nevar! Vismaz šai pusē tā bijis pieņemts.

## Tēlo te un tēlo tur

Ierasts, ka viena teātra trupas aktieru daļa tradicionāli tēlo izrādē "Ontons i Anne", bet otra daļa - pārējās Danskovītes lugās. Taču šoreiz komēdijā skatītāji redz arī Jāzepu un Viju Jermacānus, Emīliju Keišu, aktierus no izrādes "Ontons i Anne". Jāzeps komēdijā tēlo galveno lomu - Odumiņu, kurš arī ir "myžeigis ženiņš". A. Ločmele saka: "Jāzeps un Vija grib būt gan šeit, gan tur, gan vēl Briēzuciemā, un vēl deju kolektīvā - visur grib būt, un viņi ir te. Tas ir labi, ka vīrs ir kopā ar sievu." Imants Slišāns (Ontons) izrādē nepiedalās, jo pirms Ligo svētkiem skolā ir gan eksāmeni, gan izlaidums, un direktoram nav laika. No aktieru



Komēdijas autore. Līgai Slišānei ir neparasts skatījums uz dzīvi, - uzskata komēdijas režisore un viņas bijusī skolotāja Anita Ločmele.

pamatsastāva aizgājusi Ina Gavrilova, kura tēloja Mari, Pitera sievu izrādē "Ontons i Anne". Viņas vietā stājusies Violenta Kubuliņa no otrās aktieru grupas. Viņu redzam arī komēdijā kā vienu no sieviešu lomu atveidotājam.

Bez lugas autorees komēdijā ir vēl viens debitants - Magnolijas lomas atveidotājs Vladimirs Oļipovs. Viņš saka: "Skolas gados darbojos dramatiskā pulciņā, ko vadīja skolotāja Anita Ločmele. Tas bija ļoti sen, bet teātra trupā "Palādas" pieteicos nesen, taču man uzticēja Magnolijas lomu. Lomu ziņā neesmu izvēlīgs. Tēlošu arī sievieti."

## Vērtē skatītāji

Ligo pasākums Baltinavas parkā bija kupli apmeklēts. Novada kultūras darba organizatore Evija Maksimova stāsta, ka skatītāju bija pilni soli. Viņa saka: "Ligotāji bija ieradušies no Šķilbēniem, Briēzuciemā, Kārsavas, Tilžas. Izrāde bija interesanta, savdabīga, "ņemta" no dzīves. Arī novada domes priekšsēdētāja Lidija Siliņa norāda, ka izrādei šoreiz bija cits autors, bet komēdijas ideja un prototipi noskatīti tepat uz vietas, Baltinavā. Aktieri tēloja labi. Baltinavieši ir pieraduši pie "sulīgiem" izteicieniem, bet skatītājiem no citiem novadiem, iespējams, tie bija mazliet "par sulīgu". Bet dzīve ir dzīve. Komēdija ir sākusi savu ceļu pie skatītājiem, lai tad viņi arī vērtē.

I. Zinkovska

Kā vērtējat sabiedriskā transporta pakalpojumus bijušā Balvu rajona teritorijā?

## Viedokļi

# Galvenais uzstādījums ir griezt



**JURIS BOLDĀNS**, SIA "Balvu auto-transporti" direktors

Pagaidām mūsu uzņēmumā nekas nav mainījies – visus maršrutus pildām, autobusi kursē, viss notiek. Protams, tāpat kā daudziem citiem pasažieru pārvadātājiem, arī mums ir finansiālas grūtības, jo katru mēnesi valsts paliek parādā aptuveni 5 tūkstošus latu. Likumā bija iestrādāts punkts, kas paredzēja, ka izstrūkstošo naudas summu sedz pašvaldības, bet te ir viens

paradokss – pašvaldības tagad par šīm lietām neatbild, to vietā ir plānošanas reģioni, ar kuriem slēdzam līgumus. Viņi mūs kūrē, bet atbildību ne par ko neņemas. Vienīgais, kas mūs glābj, ir pašu apsviedība un māka ekonomēt. Ekonomējam uz rezerves daļām un visur, kur vien tas iespējams. Pateicoties tam, līdz šim brīdim vēl varam strādāt. Dzīvojam un ceram, ka naudu tomēr pārskaitīs, jo darbs ir izdarīts, un par to jāsaņem samaksa.

Jau tagad ir maršruti uz Dvorupi, Paulāniem, Katlešiem, kuros autobuss kursē reizi nedēļā. Ir dienas, kad šajos maršrutos brauc četri cilvēki, ir arī, kad tikai divi. Taču tāda ir dzīves realitāte – mums jādomā par cilvēku, lai arī viņš ir vienīgais iedzīvotājs, kas ciemā palicis. Jādomā, kā viņu atvest līdz Balviem vai pašvaldībai, kur var nokārtot nepieciešamās formalitātes vai kādu saimnieciska rakstura jautājumu. Cilvēki jautā, kāpēc lielo autobusu vietā nevar kursēt mazāki? Te atkal jārunā par valstisko pieeju, kas mums diemžēl *klibo*. Balvu autotransporta uzņēmumam saimnieki ir pašvaldība, bet valsts mums dotāciju nedod, kas nozīmē, ka nevaram attīstīties, nevaram nopirkt mazākus autobusus, jo knapi galus

velkam kopā.

Pirms pāris dienām pašam nācās aizvietot šoferi un doties reisā. Arī tā zināmā mērā ir ekonomija, jo man nemaksā par to, ka braucu, es saņemšu algu kā uzņēmuma vadītājs. Un tik tiešām cilvēki saka: mēs saprotam, ka 2-3 tantīņas, kuras brauc 50-vietīgā SETRAS autobusā, uzņēmumam nav rentabli. Ja pie šāda secinājuma būtu nonākuši tā dēvētajos "treknajos gados", būtu lielākas iespējas iegādāties mazākus autobusus.

Diemžēl gan te uz vietas, gan "augšā" – neviens nedomā un neiedziļinās vienkāršā cilvēka vajadzībās. Šodien nevar būt runa par kāda jauna maršruta atvēršanu, jo ir tikai viens uzstādījums – griezt. Valsts spēlēja ar cilvēkiem, kuru mums nemaz tik daudz nav. Kā varam cerēt, ka jaunie nāks dzīvot uz laukiem, ja no daļa laba ciema uz pilsētu ar autobusu var aizbraukt tikai reizi nedēļā?

Lai vai kā, pašreiz visos maršrutos braucam, neviens reiss nav atcelts, un domāju, ka ne šogad, ne nākamgad kataklizmu nebūs. Man pašam galvenais darbs tagad ir iegādāties vienu vai divus mikroautobusus, lai uzņēmums var strādāt vēl ekonomiskāk.

## Brauc pat ar velosipēdu



**AINA RAKSTIŅA**, tilžēniete

Sabiedriskā transporta pakalpojumus bijušā Balvu rajona teritorijā kopumā vērtēju apmierinoši, taču, runājot par Tilžas pagastu, kurā dzīvoju, varu teikt, ka situācija sestdienās ir kritiska!!! Jau gadu gadiem mūsu pagasta cilvēku lielākā sāpe ir tā, ka sestdienās uz Balviem nekursē neviens autobuss, līdz ar to daudziem tas rada lielas problēmas. Ko tikai lietas labā neesam mēģinājuši darīt?! Tilžas vidusskolas direktors Voldemārs Čeksis vāca iedzīvotāju parakstus, lai vismaz reizi

nedēļā iedzīvotāji tiktu nodrošināti ar autobusu maršrutā Tilža – Rīga. Taču diemžēl mūsu pūliņi nav attaisnojušies. Arī visās Balvu novada domes izbraukuma sapulcēs, kas notiek Tilžā, šis jautājums vienmēr izskan kā viens no sasāpējušākajiem. Es nesaprotu: ja tauta gadu gadiem lūdz rast kādu risinājumu, kāpēc neviens neko nevar izdarīt? Vienmēr atbilde ir viena un tā pati: tas neatmaksājas. Saprotams, ka reiss neatmaksāsies, ja kursēs lielais autobuss, jo tik daudz braucēju katru reizi droši vien nebūs. Taču jābūt citam risinājumam. Kāpēc, piemēram, nevarētu kursēt mikroautobuss?

Laimīgi tie lauku iedzīvotāji, kuri dzīvo lielo, asfaltēto ceļu tuvumā, piemēram, bērzpīlieši un rugājieši. Viņiem tādu problēmu nav. Krišjāņu pagasta Laimas ciema iedzīvotāji vispār nogriezti no civilizācijas, jo tur nekursē neviens sabiedriskais transports. Vai tā lauku cilvēkam nav pietiekama sāpe? Pagaidām vienīgais risinājums šai problēmai ir savs personīgais transports. Cilvēki kooperējas, runā ar kaimiņiem un došanos uz pilsētu izplāno laikus. Man vienai ar automašīnu aizbraukt uz Balviem un atpakaļ izmaksā

aptuveni piecus, sešus latus. Ja brauktu ar autobusu, maksātu Ls 2,20. Domāju, starpība ir diezgan būtiska, un tie, kuri brauc ar savu transportu, to izjūt ļoti labi, jo lielāko daļu algas tērē degvielai.

Ir cilvēki, kuri uz Balviem mēģina tikt ar *stapiem*, bet arī tas ne vienmēr izdodas, jo sestdienās un svētdienās pa Tilžas-Balvu ceļu mašīnas var nebraukt stundām ilgi. Zinu vairākus vīriešus spēka gados, kuri uz pilsētu brauc ar velosipēdu. Taču arī tas nav risinājums, jo vairāk kā 30 kilometri tomēr ir pietiekami liels attālums, turklāt ar velosipēdu nekādus lielus pirkumus atvest nevar.

Ļoti labi atceros laiku, kad visā Latvijā slēdza daudzus vilcienu maršrutus. Ko toreiz valdība solīja? .... daudz pieejamāku sabiedriskā transporta kustību. Kur tā ir? Pēc dabas esmu ļoti liela optimiste un pat vissliktākajā situācijā vienmēr cenšos saskatīt ko labu, taču cilvēki ir pelnījuši pienācīgu dzīvi. Piemēram, pensionāri, kuri tik ļoti labprāt gribētu sestdien aizbraukt uz Balvu tirgu pēc jauniem stadiem vai krūmiem. Diemžēl viņiem šī iespēja joprojām ir liegta.

**Viedokļus uzklusīja S.Karavoičika**

## Rugāju novada domē

21.jūnija sēdes lēmumi

### Piešķir Goda rakstu

Nolēma apbalvot Margaritu Stradiņu ar Rugāju novada pašvaldības Goda rakstu par mūža ieguldījumu patriotisma un pilsoniskās līdzdalības veicināšanā dzimtajā novada labā.

### Iznomā zemi

Slēgs nomas līgumu ar Antru Gabranovu par pašvaldībai piekritošās zemes vienības 0,4 ha iznomāšanu.

### Maina adresi

Mainīja nekustamā īpašuma adresi no "Viļumene 1", Rugāju pagasts, Rugāju novads, uz adresi: "Ābeļkalni", Rugāju pagasts, Rugāju novads, jo administratīvajā teritorijā adrese nedrīkst atkārtoties.

### Atdala zemes vienību

No Irēnas Keiņas nekustamā īpašuma "Cipreses" atdalīja zemes vienību 13,8 ha platībā. Atdalītajam zemes gabalam piešķīra nosaukumu "Cipreses 1" un noteica lietošanas mērķi - zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir mežsaimniecība.

No Dzintras Martuzānes nekustamā īpašuma "Meldri" atdalīja zemes vienību 7,5 ha platībā. Atdalītajam zemes gabalam piešķīra nosaukumu "Meldri 1" un noteica lietošanas mērķi - zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir mežsaimniecība.

### Piešķir naudas balvas

Apstiprināja naudas balvas Rugāju novada izglītojamajiem un pedagogiem 2011./2012. mācību gadā Ls 3 287,41, tai skaitā: naudas balvas izglītojamajiem Ls 2812,41 un pedagogiem Ls 475.

### Atbalsta pamatkapitāla palielināšanu

Atbalstīja SIA "Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība" pamatkapitāla palielināšanu par vismaz 1,3 miljoniem latu, piesaistot privāto investoru.

### Piešķir finansu līdzekļus

Piešķīra Ls 1000 Augustovas draudzes baznīcas remontdarbiem un Ls 250 ceļa izdevumiem braucienam uz Poliju garīgo dziesmu ansamblim "Sonāte" sakarā ar ansambļa 10 gadu jubileju.

### Izdara grozījumus

Grozīja šī gada 19.aprīļa Rugāju novada domes lēmumu "Par zemes gabalu iznomāšanu", nosakot, ka slēgs zemes nomas līgumu ar Egilu Barkānu par pašvaldībai piekritošās zemes vienības 3 ha platībā iznomāšanu, jo saskaņā ar Pašvaldību vienotās informācijas sistēmas datiem zemes gabala platība ir nevis 3,4 ha, kā bija piešķirts iepriekš, bet 3 ha.

### Apstiprina pārskatus

Apstiprināja Rugāju novada pašvaldības 2011.gada pārskatu un publisko pārskatu par 2011.gadu.

**A.Socka**

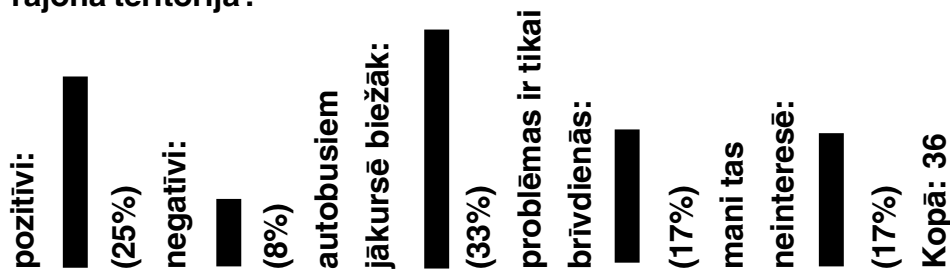
## Re, kā!



Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā

[www.vaduguns.lv](http://www.vaduguns.lv)

Kā vērtējat sabiedriskā transporta pakalpojumus bijušā Balvu rajona teritorijā?





# Lai “Soldanajiem” saldena dzīve!

Pirmssvētku priekšvakarā – 21.jūnijā – Briežuciema pagastā piecu gadu dzimšanas dienu svinēja folkloras kopa “Soldani”. Kā jau kārtīgā dzimšanas dienā, neizpalika dāvanas, kuras, kā secināja klātesošie, bija saldenas. Briežuciema tautas nama vadītāja Zita Mežale lepojās, ka Briežuciema jaunieši, kuri sāka līgot pirms pieciem gadiem, ir aizlīgojušies līdz Bērņības svētku cienīgam vecumam. “Tā tik turpināt!” viņa vēlēja.



**Kopdziesma.** Briežuciema etnogrāfiskā ansambļa dziedātājas un dziedātāji kopā ar folkloras jauniešiem izpildīja dziesmu “Visi putni”.



**Uzminiet, nu – kas viņiem kopīgs?** Valfrīds un Valērijs smeļ, ka viņus uzskata par dviņiem un nereti sajauc pat mamma un vecmamma. “Tas ir jautri,” saka brāļi Cvetkovi, paskaidrojot, ka viņiem ir divu gadu starpība. Valfrīds (11 gadi) un Valērijs (9 gadi) ir jaunākie folkloras kopas “Soldani” dalībnieki.



**Kliņģeris ar skaitli ‘5’.** Briežuciema etnogrāfiskā ansambļa sievas jauniešiem dāvāja kliņģeri ar skaitli ‘5’. Ansambļa vadītāja Maruta Ločmele (no labās) folkloras kopai “Soldani” vēlēja veiksmi un izturību.



**Lai sprāgst!** Folkloras kopas “Soldani” vadītāja Anita Pakalnīte (no labās) skatītājiem izdalīja krāsainus balonus. “Piepūtiet tos,” viņa mudināja. Pēc tam balonus klātesošie “spridzināja”, radot gan liksmību, gan lielgabalu zalvju vērtu troksni.



**Moderna tautumeita.** Balvu Amatniecības vidusskolas audzēkne Aiga Pundure folkloras kopā darbojas no tās pirmsākumiem. Pirms pasākuma viņa steidza tuvējā pļaviņā saplūkt jāņuzāles un uzpīt vainadziņu. “Iepriekšējā vainadziņā puķes novīta,” pastāstīja Aiga. Pinot vainagu, viņa vienlaikus paspēja sarunāties arī pa mobilo tālruni.



**Ciemiņi.** Balvu Kultūras un atpūtas centra vadītāja Anita Strapcāne jubilāriem atveda našķi, laikrakstu “Balvu Novada Ziņas” un Balvu novada Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes Pateicības rakstu Briežuciema folkloras kopai “Soldani” un tās vadītājai Anitai Pakalnītei par dzimtā novada etnogrāfiskās mūzikas popularizēšanu.



**Svētku koncerts.** Folkloras kopas dalībnieki klātesošos priecēja gan ar dejām, gan dziesmām.



**Pirmais ugunsurs.** Briežuciemieši 21.jūnijā nešaubījās, ka pirmie bijuši Balvu rajona teritorijā ielīgo svētkus.



**Pirmā skolotāja.** Briežuciema tautas nama vadītāja Zita Mežale atgādināja, ka pirmā skolotāja folkloras kopai “Soldani” bija Santa Matisāne (foto).

**Autobusa vietā - ekskursija.** Briežuciema pagasta pārvaldes pārvaldniece Anastasija Gabrāne atzina, ka pagasts lepojas ar jauniešu sasniegumiem. Viņa atklāja, ka pašvaldība sarūpējusi jauku dāvanu – ekskursiju. “Lai ir ekskursija, ja nevaram uzdāvināt autobusu,” viņa jokoja.



E.Gabranova teksts un foto

Saruna

# Ar prātu un “pīpēšanu”

**Cilvēkus ievēro caur viņu darbiem un centību. Un saka paldies. Atzinību izpelnījusies zemnieku saimniecība “Iesalnieki” Balvu novada Briezuciema pagastā, kur saimnieko Ločmeļu ģimenes vairākas paaudzes. Par sasniegumiem piena lopkopības attīstībā Balvu novada un Zemkopības ministrijas apbalvojumi piešķirti vecākās paaudzes saimniekiem – LĪVIJAI UN PĒTERIM LOČMEĻIEM.**

**Par ko priecājas Jūsu sirdis, gadiem ritot?**

LĪVIJA: -Par pašu pieaugušajiem bērniem, kuri tik čakli strādā kopā ar mums, par mazbērniem, kuri pieaug un skolojas. Vecākais dēls Ainis dzīvo Jelgavā, taču labprāt brauc uz laukiem un palīdz saimniecības darbos. Mazbērni mums ir pieci – trīs puikas un divas meitiņas *pečiņas*.

**Vai tā ir veiksmē, ka viena dēla ģimene dzīvo netālu un būtībā visi saimnieko kopā?**

LĪVIJA: -Guntis ar ģimeni dzīvo pāris minūšu gājiena attālumā. Mēs viens otru redzam pagalmā, varam pat sasaukties. Tas noteikti ir labi, jo vienlaikus esam gan atsevišķi un netraucējam viens otram, gan arī turpat kopā. Ir divas govju fermas – viena pie mums, otra pie viņiem. Guntim ir arī moderna cūku ferma.

PĒTERIS: -Piena lopkopība bija mūsu sākotnējā izvēle, un pie tās arī turamies. Strādājam jau gadus divdesmit. Es teiktu, ka veicas labi. Visur jāstrādā, kā mēdzu teikt – “ar prātu un pīpēšanu”. Cilvēki dažādi rīkojas, un ne vienmēr tas nes veiksmi. Kāds paņem kredītu un nopērk vieglo mašīnu, bet traktoram tajā pašā laikā gandrīz vai jumta nav. Vai arī cits priekšroku dod jaunam traktoram, bet pašam zemes un lopu pavisam maz. Lauksaimniecībā visam jābūt līdzsvarā un jāreķinās ar ražošanu, kas ir pamats, tādēļ priekšroka jānodod tai. Ja ir pamats, būs drošs, ka atmaksāsi kredītu un neizputēsi. Vismaz mēs savu dzīvi plānojam tā, tāpēc govju skaitu mērķtiecīgi katru gadu kāpinām tikai uz augšu. Ir mums sagādāts pietiekams tehnikas parks, varam saražot lopbarību.

LĪVIJA: -Labi atceros, ka pati iesākumā biju noskaņota pret pārējo ģimenes locekļu vēlmi ņemt zemi un sākt saimniekot patstāvīgi. Biju vienīgā sievietē mājās un labi sapratu, ko nozīmē lauku darbs un atbildība. Redzēju, kā iet kolhozā un iedomājos, ka viegli nebūs. Taču mans Pēteris un pat abi puikas, kas toreiz bija vēl mazi, visi vienā vārdā bija par zemi un laukiem. Man nebija izvēles, atlika vien piekrist līdzdarboties.

**Jūsu saimniecībai ir divas piena fermas. Cik daudz vēl tukšu stāvvietu, lai arī jaunā ferma būtu aizpildīta pilnībā?**

PĒTERIS: -Kopā ar dēlu ir 80 slaucamas govīs. Nākamgad klāt nāks vēl 10 govīs, un tad ferma būs pilna. Atvedām jaunu barotāju, ko izmantosim pirms pāris gadiem uzceltajā kūti. Traktors brauks pa vidu un izdalīs lopbarību. Jaunlopi, ko audzējam, arī sadalīti

attiecīgi, cik katrā kūti vietu. Ganāmpulka atražošanu nodrošinām tikai ar pašizaudzētām govīm. Saimniecības pastāvēšanas laikā iepirkām tikai divas melnraibās telītes. Mazie 2-3 nedēļu bulliņi tagad iet “uz izķeršanu” – firmas pašas piesakās un aizved. Par teļu maksā ap simts latiem. Bulliņus viņi paaudzē un tālāk eksportē.

**Gribu jautāt par darbaspēku. Pašu ģimenes spēkiem vien tik lielu piena ražotni taču neiespējami aprūpēt?**

PĒTERIS: -Pie mums strādā trīs slaucējas, viens laukstrādnieks un, protams, mēs paši. Par saviem strādniekiem nav sakāms neviens slikts vārds. Viņi ir šīs apkaimes cilvēki. Slaucējas, domāju, ir apmierinātas ar atalgojumu. Divreiz gadā iespēja saņemt arī tā saucamo trīspadsmito algu, dodam arī produktus.

LĪVIJA: -Strādnieki mums ir uzticami. Taču govīs mūsu prombūtni, ja no mājām kaut kur aizbraucam, ļoti pārdzīvo. Lopi kaut kā to sajūt. Tādēļ, kad atgriežamies mājās, kaut vai arī pusnakts stundā, noteikti aizeju uz kūti un parunājos ar govīm. Viņas uzreiz griež galvas preti, acis paliek spožas un tad nomierinās.

**Vai nav grūti izdomāt vārdus tik lielam govju pulkam?**

LĪVIJA: -Katrā mazo teliņu reģistrējam un domājam viņiem arī vārdus. Jā, kļūst jau pagrūti izdomāt jaunus vārdus. Ceņšamies govju meitenēm likt vārdus ar vienādiem sākuma burtiem pēc mātes vārda. Ja govi sauc Gauja, tad telīti – Goba, Grieze un tamlīdzīgi. Govis kūti katrā zina savu vietu un to nemaina. Kopš pavasara ganāmpulku slaucam trīsreiz dienā. Slaucējas uz darbu nāk pulksten piecos no rīta, ganos izdzen ap pusseptiņiem. Vēlāk mājās govīs dzen ap pusvieniem dienā un tad slauc, un trešo reizi slauc vakarā pulksten astoņos. Jā, saspringts režīms, slaucējam nav viegli, bet tas nodrošina labāku piena atdevi. Dienā no govīs iegūstam ap 20 un pat vairāk litrus piena.

PĒTERIS: -Vai! Vienā dienā, kad Baltinavā bija nolūzis stabs, pazuda elektrība. Govīs bija iesāktas slaukt, taču to nevarēja pabeigt. Izlaida ganos neslauktas.

**Zemnieki lopbarības gatavošanu cenšas iesākt jau pirms Jāņiem. Jūs arī tā darāt?**

-Skābbarības rulonu sagatavošana jau iet uz otru pusi. Sarullēti vairāk par 500 ruloniem. Zāle šogad padevusi varena. Tagad pļaujām aboliņu un vitinām, lai labāk ieskābtu. Tādu barību ziemā arī govīm vieglāk izbarot. Mūsu zemnieku saimniecībā lopiem kā minimums jāsarūpē vismaz tūkstotis skābbarības rulonu un tikpat daudz arī skābsiena ruļļu.

LĪVIJA: -Pērn mēs ar ruloniem pārcentāmies - tie palika pāri, jo ziemā govīs barojām tikai divreiz dienā. Gribējās, lai tām pietiek laika arī atpūtai.

**Jūsmājās patīkami ienākt. Durvju priekšā puķu dārzs, glīts pagalmis un uz akas dzied dekoratīvs gailis.**



**Ločmeļu paaudze.** Pēteris un Līvija atzīst, ka viņu kā zemnieku darba novērtēšana, protams, ir patīkama. Jo ir māksla savu dzīvi un attīstību virzīt mērķtiecīgi un noturēties līmenī. Savukārt Līvija teic: “Taču mēs nealkstam pēc slavināšanas. Vienkārši strādājam savu darbu. Protams, ir gandarījums, ka ejam uz priekšu un gūstam panākumus.”



**Dzīvojamā māja.** Nākotnē iespējams izbūvēt arī mājas augšstāvu, tur ir salikti logi. Ja kāds no mazbērniem vēlēties dzīvot laukos, vecvecāku nams būs vieta, kur viņam atgriezties un īstenot savas, ar lauku dzīvi saistītas idejas.

LĪVIJA: -Prieks, ka manas idejas īsteno vīrs. Pēteris paklausa, mums palīdz arī bērni, un daudz kas izdodas. Lielā puķu dobe, protams, ir mans nopelns. Ziedi man patikuši kopš bērnības, tādēļ to kopšanai laiks vienmēr atradīsies. Rušinos un priecājos, ka puķes aug un zied. Ja būtu stiprāka veselība, iespētu padarīt vēl vairāk un labāk.

PĒTERIS: -Manā pārziņā atkal ir tehnika. Raujos uz visām pusēm. Ceturtdienas vakarā, lūk, salūza prese, bija jāskrien uz Lielvārdi pēc detaļām, kur tehnika iegādāta. Tagad ar tām firmām rodas pat sajukums. Sestdien prese jau bija kārtībā, un braucām uz lauku.

**“Iesalniekos” jaušams pamatīgums ar vērienu. Varbūt der atvilkt elpu un vairāk dzīvot pašiem sev?**

PĒTERIS: -Bet mums vēl daudziem gadiem plāni uz priekšu! Līvijai aizvien rodas jaunas idejas. Tagad esam saveduši paneļus, vēlamies uzbūvēt siltinātu novietni tehnikai, lai tā nestāv pagalmā zem klajas debess. Ar tehniku jāstrādā arī minus 30 grādu salā.

**Teicāt, arī mazbērni aug līdzīgi Jūsu dēliem - ir čakli un viņiem patīk lauku darbs.**

PĒTERIS: -Vecākais - Gunta puika, pabeidza 9.klasi un tālāk mācīsies Malnavas koledžā.

Otrs viņa dēlens pabeidza 8. klasi, bet dēla Aiņa puika rudenī mācīsies 6.klasē, gaidām viņu atbraucam no Jelgavas. Pērnajā vasarā viņi sarullēja visu lopbarību, atskaitot zāles nopļaušanu. Vecākajam mazdēlam jau ir desmit gadu darba stažs “uz tehnikas”. Puikām ļoti patīk laukos! Un mazmeitiņām arī patīk ierāpties traktorā un braukt.

LĪVIJA: -Arī mūsu pašu dēli no mazām dienām auga strādīgi. Paši vēlējās iet darbā un ganija, piemēram, kolhoza fermas govīs, jo vēlējās nopelnīt savu naudu. Toreiz dzīvojam ne pārāk pārticīgi, taču varējām atļauties zēniem nopirkt mazo motorolleru. Bet nē! Puikas gāja strādāt un naudu nopelnīja paši. Salīdzinu viņus ar tagadējo jaunatni un brīnos, cik tagadējie jaunieši ir atšķirīgi. Man prieks, ka čakli kā rūķi aug arī mazbērni. Ja tikai pratis, visu izdarīs, man atliek vien pateikt.

LĪVIJA: -Kad Guntis iesāka celt māju, man gribējās teikt, lai to nedara laukos. Toreiz domāju – pilsēta jaunajiem piedāvā daudz lielākas iespējas. Taču, redz, laiki mainās. Tagad pilsētā jaunajiem nav ko darīt. Savu māju viņi vēl nav pabeiguši, man gribētos, lai viņiem tā izdotos līdzīga mūsējai.

PĒTERIS: - Es pats dzīvi laukos nemainītu pret ko citu. Man te patīk, te ir mana vieta.



## Īsumā

## Konkursā gūst lieliskus panākumus



Foto - no personīgā arhīva

Katru mācību gadu Daugavpils Universitāte sadarbībā ar Krievijas vēstniecību rīko dažādus konkursus. Šogad konkursā "Krievu valoda, literatūra, kultūra: pagātne, tagadne, nākotne", kurā ģimnāziju skolēnus aicināja iesūtīt dažādu žanru darbus – esejas, zinātniski pētnieciskos darbus, prezentācijas u.c., piedalījās arī četri Balvu Valsts ģimnāzijas audzēkņi, turklāt visi guva lieliskus panākumus. 11.klases skolniece Darja Ivanova izveidotā prezentācija par Balvu Bērnu un jauniešu centru ieguva 1.vietu, bet tās autore balvā saņēma ceļojumu uz Krieviju. 2.vietu par zinātniski pētniecisko darbu, kurā izvērtēta skaitļa '3' nozīme A.Puškina pasakās, ieguva 12.klases skolnieks Aleksandrs Sņegovs. 2.vietas diplomu saņēma arī 9.klases audzēknis Sergejs Petrovs, kurš prezentēja savas skolas jauniešu sasniegumus programmā "Award". Savukārt 10.klases skolniece Ilona Jaroša ar pašsacerētu dzejoli izcīnīja 2.vietu konkursa radošo darbu grupā. Visi skolēni saņēma diplomus un dāvanā – grāmatas. Sagatavoties konkursam saviem audzēkņiem palīdzēja skolotājas Līvija Bukovska un Inga Kleine.

## Mācās uzlikt grīmu



Foto - no personīgā arhīva

Pirms Jāņiem Medņevas Jauniešu iniciatīvu centrā "Saulsziens" notika radošā diena "Izcelsim skaistumu!", kuras laikā centra vadītāja Rigonda Šakina ierādīja meitenēm dažāda veida grīmu uzliktāšanas paņēmienus. Rigonda palīdzēja jaunkundzēm un arī mazākām meitenēm izveidot ikdienas, svētku un arī māksliniecisko grīmu, kā arī sniedza nelielu ieskatu par dažādiem grīmešanas paņēmieniem, veidiem un grīma veidošanas kultūru. Radošās dienas laikā nebija aizmirsti arī zēni. Viņi, mājās ejot, varēja lepoties ar smalki un precīzi uzzīmētiem zīmējumiem uz rokām. Jo īpašu prieku par jauniešu iniciatīvu centrā pavadīto dienu guva gados visjaunākie nodarbības dalībnieki. Iespēju apgleznot ne vien rokas, bet arī seju viņi uztvēra ar lielu sajūsmu. Neizpalika arī savstarpēja apgleznošana, nostiprinot nupat iegūtās zināšanas. Pēc pozitīvā, radošā un darbīgā noskaņā pavadītās dienas katrs no dalībniekiem par piemiņu saņēma savu foto.

## Svin Bērības svētkus

Vasara ir laiks, kad svinam Bērības un Jaunības svētkus. Jūnija otrajā pusē Bērības svētki notika arī Rekovas kultūras centrā. Tajos piedalījās septiņi mazie gaviļņi: Māra Circene, Alekss Dzērve, Loreta Kamzola, Loreta Paršenkova, Oļegs Putniņš, Mārtiņš Slišāns un Aivita Šolina kopā ar saviem vecākiem. Pēc Šķilbēnu pagasta pārvaldes vadītāja Andra Mežala sirsnīgās uzrunas mazuļus gaidīja nezināma mākslinieka gleznoti pārsteigumi. Uz skatuves kāpa dažādi pasaku tēli – rūķi, feja, pasaku tīģeris, Buratino un pat Slinkuma maiss. Kopā ar viņiem bērni klausījās dziesmas, iesaistījās rotaļās, griezās karuseļos, vinnēja loterijā, piedalījās Buratino īpašo veiklības uzdevumu konkursā, fotografējās kopā ar lielo tīģeri. Neizpalika arī tradicionālā šūpošanās šūpolēs, kā arī apsveikumu un dāvanu saņemšana no pagasta pārvaldnieka. Bet pēc jautri pavadītās dienas katrs mazais svētku dalībnieks mājās pārņēma krāšņi oranžu hēlija balonu.

## Iniciatīva

## Kādā vasarā, Latgales pusē...

Rēzeknes novada Ozolaines pagasta Runču mājās sākusies jaunas latgaliešu filmas "Vina vosora dēļ vysu" filmēšana, kurā piedalās arī mūspuses cilvēki. Filmēšana kļuvusi iespējama, pateicoties Latgales entuziastu grupai.

Filmas režisoram Edgaram Bļinovam šis ir otrais darbs par Latgales tēmu. Pērn izlolojis savu pirmo veiksmīgo projektu - filmu "Latgolys laikadečs" par latgaliešu dzīvi pagājušā gadsimta 20. – 30. gados, viņš nolēma turpināt iesākto, šoreiz atspoguļojot Latgales lauku cilvēku ikdienas mūsdienās. Filmas sižets atspoguļo nomaļa Latgales lauku ciematiņa šķietami vienmuļo dzīvi ar nebeidzamiem ikdienas darbiem. Kādās mājās kopā ar vecmāmiņu Muori Meirāni (Daila Ekimāne) un vectēvu Viktoru (Ilmārs Drejs) dzīvo mazmeitiņa Dzintra, kura ir kā saules stariņš darbīgās, bet dzīves nogurdinātās sievietes un glāzītes drauga, izbijušā mākslinieka dzīvē. Dēls ar vedeklu atgriežas no darba ārzemēs, un vientuļajā dzīvē ienāk ne tikai pagātnes jūtas...

## Filmēt sāk studiju gados

Filmēšanas grupa, kurā ir savi operatori, dekoratori, tērpu mākslinieki, grīmetāji, mūzikas autori un citi nepieciešamie speciālisti, kopā sanāk tikai nedēļas nogalēs, jo visi filmēšanā iesaistītie ikdienā strādā citos darbos. Piemēram, režisors E.Bļinovs ir Rēzeknes novada domes jurists, bet režisūra ir viņa vaļasprieks. "Tas sākas jau augstskolas gados, kad vadiju studentu pašpārvaldi un rīkoju dažādus pasākumus. Gatavojoties pasniedzēju dienai, nolēmu pārsteigt viņus un uzņemt filmu par vienu dienu pasniedzēju dzīvē. Pēc tam tapa 8. martam veltīta filmiņa. Iepatikās. Kopš tā laika arī filmēju," par sava vaļasprieka pirmsākumiem stāsta filmas režisors. Savukārt uz jautājumu: "Kāpēc šoreiz pievērsāties tieši mūsdienu Latgales tēmai?" E.Bļinovs atbild šādi: "Kurš gan, ja ne mēs paši pastāstīsim nākamajām paaudzēm par savu dzīvi? Gribēju parādīt mūsdienas caur ikdienišķo, it kā parasto, uzmanību nepiesaistošo. Cerams, šī filma tiks katram aizdomāties par savu vietu Latgalē, par iespēju būt noderīgam savai zemei, reģionam, pilsētai, nepalikot vienaldzīgam pret apkārt notiekošo un vienkārši būt, mīlēt un palīdzēt saviem tuvajiem."

Tiklīdz radās filmas ideja un Ingrida Arcihoviča bija uzrakstījusi sākotnējo scenāriju, bet Ilze Sperga to recenzējusi, E.Bļinovs vērsās pie mūsu novadniece, dzejniece Inetas Atpiles-Juganes ar priekšlikumu papildināt un pieslīpēt šo scenāriju. "Sākumā atteicos, jo nekad neko tādu nebiju darījis. Rakstu dzeju, nevis prozu. Taču, pārnākot mājās, tēli turpināja dzīvot manī, līdz sapratu, ka tie mani neatlaidīs tāpat vien. Tādēļ teicu – mēģināšu! Un jau pēc mēneša scenārijs bija gatavs," stāsta I.Atpile-Jugane. Viņa skaidro, ka filmas galvenā doma ir parādīt Latgales lauku ģimenes ikdienu un to, kā bieži vien tieši sievietes uz saviem pleciem iznes dzīves smagumu. "Filma ir par to, kā norit dzīve, kad tuvinieki



Foto - no personīgā arhīva

Top filma. Filmēšanas vietu režisors noskatīja jau pirms pirmās filmas tapšanas, ciemojoties pie drauga vecmamma. Māja atrodas ideālā vietā ar skaistām ēkām un dabu. Gandrīz visas filmas epizodes taps tieši šinī mājā, vienīgi pēdējās epizodes norises vietu filmas autori vēlas paturēt noslēpumā.



Foto - no personīgā arhīva

Filmēšanas grupa. Tāpat kā profesionālajā kino, arī šīs filmas tapšanā piedalās dekoratori, fotogrāfs, dizaineri, māksliniece, operatori, scenāristi un citi filmēšanas grupas dalībnieki. Režisors E.Bļinovs neslēpj, ka visgrūtākais viņa darbā ir savākt visu grupu vienkopus, jo katram no viņiem ikdienā jāstrādā arī maizes darbs.

aizbrauc uz ārzemēm, kad bērns jālaiž augstskolā, un daudz ko citu. It kā ikdienišķas lietas, taču arī vienkāršai dzīvei lauku sētā piemīt dziļa filozofija," uzskata scenārija autore. Darbība norisinās vienas vasaras laikā, taču katram šī vasara izrādās savādāka. "Filmā parādīs arī Jāņu skatus Latgales sētā, alus brūvēšanu, ievārijumu vārišanu un daudz ko citu," sola filmas autori.

Viens no trim filmas operatoriem ir bijušais Lazdukalna iedzīvotājs Sergejs Čakāns, kurš ikdienā strādā Latgales reģionālajā televīzijā. Tieši viņš kopā ar domubiedriem bija iniciators Latgales entuziastu grupas izveidei. Sergejs piedalījās arī E.Bļinova pirmās filmas montēšanā. Tagad viņa uzdevums ir montēt otro kinolenti. "Mākslas filmas filmēšana atšķiras no sižetu filmēšanas televīzijā. Ja televīzijas sižetu nekādi nevaru ietekmēt, tad filma ir aktieru, režisora, operatora un visas filmēšanas grupas kopdarbs, kurā visi savstarpēji ietekmējamies. Tas ir daudz interesantāk," atzīst Sergejs.

## Iespēja izpausties jebkuram

Jaunā filma būs Latgales notikumu un reāliju spoguļis. Tā popularizēs Latgales kultūrvidi, tradīcijas, latgaliešu valodu,

pievērsot uzmanību reālajai situācijai Latgalē. I.Atpile-Jugane uzskata, ka šīs filmas tapšanā dota iespēja izpausties jebkuram latgalietim. "Februārī, kad notika aktieru atlase, pieteicās 58 cilvēki. Vairums no aktieriem nav profesionāļi. Filmā ir ļoti daudz jauniešu. Protams, ir arī tādi, kas iepriekš filmējušies, piemēram, Ilmārs Drejs un Aleksandrs Lubāns, arī Andris Rudzinskis – kādreizējais Boņuks filmā "Cilvēka bērns". Jāņu skatā filmēsies arī Rolands Keišs un Antons Atpils," stāsta scenārija autore I.Atpile-Jugane. Viņa uzskata, ka šis projekts parāda, ka latgaliešu jaunatnei ir iespēja sevi realizēt arī dzimtajā pusē, tādēļ nav jābrauc projām uz ārzemēm, vajag tikai gribēt. "Dažkārt, sevišķi jaunieši, gaida kaut kādu ekstrīmu, gaida, kad kāds cits kaut ko izdarīs viņu vietā. Taču šī filma parāda - ja ir vēlēšanās, iespēju izpausties var atrast," pārliecināta I.Atpile-Jugane. Scenārija autore atzīst, ka liels paldies jāsauc arī Latgales uzņēmējiem, kuri atbalsta filmēšanu.

Pēc tam, kad filmēšanas process būs beidzies, ziemā sāksies montāža. "Ceram filmu parādīt jau nākamā gada pavasarī - Muzeju nakts laikā Rēzeknes jaunajā koncertzālē. Pēc tam to varēs skatīt visā Latgalē," sola I.Atpile-Jugane.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

## Projekts

## Mums pašiem jāsaņemnieko savā sētā, novadā, zemē!

Rugāju novada domē no 01.12.2011. līdz 30.06.2012. norisinās projekts "Atbalsts Rugāju novada domes kapacitātes stiprināšanai", kurā notiek apmācības un ekspertu konsultācijas pašvaldības nodaļu un pašvaldības iestāžu darbiniekiem un ko 100% apmaksā Eiropas sociālais fonds.

Šī projekta ietvaros ar attīstības un uzņēmējdarbības konsultanta Jāņa Baltača (Sia "Kota.Nu") palīdzību Rugāju novada teritorijā notikuši dažādi izpētes pasākumi - kas būtu jādara pašvaldībai, uzņēmējiem un pašiem iedzīvotājiem, lai novadā būtu vairāk uzņēmēju un darbavietu. Esam apbraukājuši gandrīz visas pamestās fermas un ēkas Rugāju un Lazdukalna pagastos. Uzņēmējdarbībai vairāk vai mazāk piemērotās vietas ir nofotografētas, izpētīts pievedceļu stāvoklis, vai ir pieejama elektrība, cik tālu līdz asfalam. Ir sastādīts saraksts ar īpašumiem, kas būtu piemēroti, lai tajās ēkās un īpašumos uzsāktu uzņēmējdarbību. Šobrīd interese ir gan vietējiem, gan Latvijas uzņēmējiem un, iespējams, ar laiku arī ārvalstu investoriem. Sarakstā iekļauti gan pašvaldībai, gan arī privātiem īpašniekiem piederošie objekti. Ar dažiem īpašniekiem jau ir uzsāktas sarunas. Pašvaldībā jau saņemti vairāki Latvijas investoru pieteikumi, kā arī noslēgti sadarbības līgumi, lai jaunie uzņēmumi



sāktu darboties Rugājos un apkārtnē. Lai uzņēmumi sāktu reāli darboties, vēl nepieciešams laiks, bet ļoti ceru, ka Rugājos tuvākā gada laikā parādīsies arī jaunas darbavietas.

Aicinu visus Rugāju iedzīvotājus, kuri savulaik privatizējuši bijušās kolhozu darbnīcas, fermas u.c., kurās šobrīd nekas nenotiek, apdomāties, varbūt pašiem rodas ideja tās atjaunot vai iznomāt kādam, kurš vēlas uzsākt savu biznesu. Arī pašvaldība var palīdzēt meklēt šiem objektiem investorus. Vēlos atgādināt, ka investors ir cilvēks, kuram ir nauda un interese to ieguldīt jaunās, perspektīvās un naudu pelnošās idejās. Ja arī jums ir idejas, esmu jūsu rīcībā - zvaniet vai rakstiet: Māriete Orniņa, Lauku un uzņēmējdarbības atbalsta centrs, Rugāju novada dome; tālrunis 26355954; marite.ornina@rugaji.lv.

Projekta ietvaros attīstības konsultants konsultēja attīstības nodaļas darbiniekus par pašvaldības sadarbības veidiem ar iedzīvotājiem pievilcīgas uzņēmējdarbības vides radīšanai un iedzīvotāju iedrošināšanai uzsākt personīgo nodarbinātību.

Maijā notika divu dienu mācību seminārs uzņēmējdarbības uzsācējiem. Uz semināru aicināja novada iedzi-

votājus, kuri jau kaut ko dara, kuri prot izgatavot, organizēt, mācīt, bet nav vēl izdomājuši, kā no tā gūt ienākumus, kuri apsver iespēju sākt mērķtiecīgu saimniecisku darbību, bet nezināšanas dēļ krenķējas, ka nodokļi par lielu un papīru par daudz... Ir notikušas vairākas tikšanās ar novada darbīgākajiem uzņēmējiem, lai apkopotu esošo uzņēmēju viedokli par uzņēmējdarbību novadā, un saņemti priekšlikumi uzņēmēju un pašvaldības sadarbības uzlabošanai, lai kopīgiem spēkiem veidotu novadu pievilcīgu gan strādāšanai, gan dzīvošanai!

Projekta rezultātā apkopoti dati par novadam būtiskiem uzņēmējdarbības vides aspektiem, kuri tiek iekļauti Rugāju novada attīstības programmā, kā arī gatavots ziņojums par uzņēmējdarbības attīstības iespējām novadā.

Paldies visiem atsaucīgajiem Rugāju novada uzņēmējiem un iedzīvotājiem, kuri jau iesaistījušies diskusijās un darbos, un arī tiem, kuri to vēl plāno!

100% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu.

Māriete Orniņa, projekta vadītāja

## Īsumā

## Svin svētkus jaunībai

Līgo svētkos Tilžas kultūras namā sumināja 10 jauniešus Jaunības svētkos. Pilngadniekus zālē ievada kultūras dzīves organizatore Inese Kalniņa un pagasta pārstāvis Volde-mārs Čeksis. Ar muzikāliem priekšnesumiem klātesošos priecēja muzikālā studija Aijas Nagles vadībā, jaunākā un vidējā deju grupa, kā arī tautu deju kolektīvs. Pasākumu, piemēram, ieskandināja ar dziesmu "Līgo, māmiņ, ligodama", bet noslēgumā vienojās Līgo dancī. "Gaviļnieki dāvanā saņēma ziedus, albumus, pašdarbības kolektīvu dalībnieki arī ierāmētu fotogrāfiju no piedalīšanās kolektīvu skatē, kā arī visi pilngadnieki saņēma dzejnieces Venerandas Andžānes grāmatu. Paldies viņai par šo dāvanu!" saka I.Kalniņa. Viņa jauniešiem veltīja apsveikuma vārdus, atzīstot, ka jaunība ir kā putns, kas otrreiz neatlidos. Tilžas dramatiskā kolektīva "Spogulis" dalībnieki katram no gaviļniekiem pastāstīja par viņu Ziedu horoskopā rakstīto.



Cik jauki mammām klēpi! Pilngadnieki atcerējās savu bērnību, samīloja vecākus un uz brīdi pasēdēja mammām klēpi. Arī Egons Lukstiņš (no kreisās) un Matīss Ivanovs.

Foto - no personīgā arhīva

## Salidojums

## Tiekas pēc 30 gadiem

Vasara - izlaidumu un salidojumu laiks, kad absolventi satiekas un izklist katrs uz savu pusi, lai pēc kāda laika satiktos atkal.

Bērzpils vidusskolā šogad 12.klases izlaidums notika vienā dienā ar salidojumu tiem absolventiem, kuri skolu beidza pirms 30 gadiem. Par ideju rīkot salidojumu šajā dienā stāsta skolas absolvente Iveta Birkova: "Parasti rīkojam salidojumu ik pēc pieciem gadiem augusta pirmajā sestdienā. Taču šoreiz, kad aprit 30 gadu jubileja un mūsu audzinātājam Valentīnai Vugulei šogad ir izlaiduma klase, nolēmām satikties izlaiduma svētkos." Tie bija dubulti svētki audzinātājam un arī salidojuma dalībniekiem, kuri bija viņas pirmie audzēkņi. Redzot šī gada skolas beidzējus, viņi spilgtāk atcerējās izjūtas, kas pārņēma pašus pirms trim gadu desmitiem. Izlaiduma svētkos V.Vugule sveica divi klases kolektīvi. Tie, kuri skolas durvis aizvēra tālajā 1982.gadā, atzina, ka viņiem, salīdzinot ar tagadējiem jauniešiem, vairs "nav jūra līdz ceļiem", jo viņu prāti vairs neļauj tā domāt. Tomēr, kā atzina salidojuma dalībnieki, katram laikam ir savs skaistums. Arī tie gadi, kad mācījās viņi, savā ziņā bija skaisti ne tikai ar jaunības degsmi un optimismu, bet arī ar kopīgiem ekskursiju braucieniem, talkošanu, kad kolhozos un sovhozos vāca bietes un kartupeļus, plūca linus un strādāja citus darbus. "Nav tā, ka mēs bijām ļoti labi. Tikai mums, salīdzinot ar šodienas jaunatni, bija mazāk tehnikas. Vairākkārt, piemēram, braucām, sēžot smagās automašīnas piekabē. Jā, mums tad bija cita

skolas himna. Bet izlaiduma dienā aizkustināja tagadējā himna, īpaši šie vārdi: "... nekas nesmaržo tik silti kā kļavu ziedu pavasaris Bērzpilī..." Daudz jau nekas nav mainījies. Skola, zāle, kļavas un audzinātāja ir tā pati arī pēc 30 gadiem. Tikai mazliet citādi laiki, nedaudz citādi esam kļuvuši paši," spriež I.Birkova. Svinīgajā pasākumā viņa savā un klasesbiedru vārdā teica paldies stingrajai audzinātājai un visiem skolas darbiniekiem. Bērzpils vidusskolas kolektīvs daudzus absolventus ievadīja lielajā dzīvē, ar pieredzi un zināšanām mācot to, kas turpmākajos gados būs noderīgs un vajadzīgs. Piemēram, I.Birkova atzīst, ka tieši Bērzpils vidusskolā viņa sāka sevi apzināt kā skolotāju. Pieredzējušie pedagogi dažkārt ļāva viņai vadīt mācību stundas, viņa piedalījās pašpārvaldē, ko vadīja, kā Iveta saka, labestīgais direktors Jāzeps Zukulis. Darbošanās pašpārvaldē mācīja dzīvē noderīgas lietas, lika pašiem domāt, organizēt un atbildēt par rezultātu. "Mēs, pamatskolu beidzēji, no Krišjāņiem, Lazdukalna, Strūžāņiem, pēc 9.klases ienācām ļoti jauki, sirsniņā un draudzīgā klases kolektīvā. Droši vien šis foršais kolektīvs ir tas, kas arī līdz šim uztur dzīvu salidojuma garu," uzskata I.Birkova. Lielākoties salidojumu organizēšanu uzņēmās Marija Kindzule, pārējie viņai pievienojās. Vairāki no salidojumiem notikuši klasesbiedru pirtīs - pie Marijas Kindzules, Jāņa Poševa, Genovefas Štāles.

"Salidojumu gaidīju, jo uz iepriekšējo netiku. Bija prieks atkal satikties, atcerēties skolas laika labos darbus un, protams, arī



Salidojuma dalībnieki. Audzinātājam Valentīnai Vugulei viņi uzdāvināja ne tikai ziedus un patīkamus brīžus, bet arī albumu, kur katrs ielīmēja savu fotogrāfiju un mazliet uzrakstīja par sevi. Kad audzinātāja ienāca klasē, visi aplūsa un, kā paši atzīst, uzvedās kā skolēni. "Ieradušies bijām 15 no 29. Četri no mūsējiem diemžēl jau norauģās uz šo pasākumu no mākoņa maliņas. Salidojumā izskanēja doma, ka vajadzētu satikties biežāk, nevis tikai pēc 5 gadiem. Neesam daudz mainījušies, tādi paši darbīgi un skaļi kā skolas gados. Tagad mēs droši vien skolotājiem sagādātu daudz vairāk problēmu. Audzinātāja gan mums bija un ir vienkārši forša," atzīst Genovefa Štāle.

nedarbus, par tiem izstāstot audzinātājam. Mums bija ļoti jauki, saliedēts klases kolektīvs. Žēl, ka daži nevarēja ierasties. Man pat šķiet, ka neviens neesam izmainījušies, visi palikuši tādi, kā bijām, tikai ar lielāku dzīves pieredzi un gadu nastu plecos. Protams, arī bagātāki, jo mums ir otrās pusītes, bērni, dažam jau mazbērniņi, dažs jau kļuvis par vīru vai sievas māti/tēvu. Arī audzinātāja ir palikusi tāda pati - smaidīga, stalta un nopietna," saka Ligita Kukurāne.

Audzinātāja V.Vugule atzina, ka viņu iepriecināja tikšanās ar pirmajiem audzēkņiem. "Priecājos par katra veiksmi. Piemēram,

Ligita Šustere ieguvusi sociālā pedagoga izglītību un strādā šajā profesijā, Juris Ikstens palicis vīrišķīgāks un nav pazaudējis savu smaidiņu, visi jutās brīvi un dalījās atmiņās par skolas gadiem. Daudzas lietas par skolā piedzīvoto uzzināju pirmoreiz. Viņi man bija vissirsniņākie. Ja pateicu, ka nedrīkst, tad viņi to saprata un klausīja. Viņu klases kolektīvs no manām audzināmajām klasēm bija vislielākais. To varu raksturot ar vārdiem - pozitīvs, aktīvs, dziedošs un dejojošs. Lai arī dažreiz darija blēņas, viss bija ar mēru. Priecē, ka viņiem saglabājušās labas atmiņas par daudziem skolotājiem," stāsta V.Vugule.

Lappusi sagatavoja A.Socka

Foto - no personīgā arhīva

## Īsumā

## Gulbenes slimnīcai piešķir papildus finansējumu

Ar mērķi nodrošināt iedzīvotājiem iespēju saņemt medicīnisko palīdzību iespējami tuvāk dzīvesvietai, Veselības ministrija plāno racionalizēt veselības budžetu. Ministrijas sagatavotie grozījumi paredz Gulbenes slimnīcā ar 1.jūliju atvērt otrā līmeņa steidzamās medicīniskās palīdzības punktu (SMPP) un aprūpes gultas. SMPP Gulbenē darbdienās, brīvdienās un svētku dienās no pulksten 8 līdz 24 strādās divi ārsti - ķirurgs/traumatologs un internists vai anesteziologs - reanimatologs, kā arī viena māsa vai ārsta palīgs. Savukārt no pulksten 24 līdz 8 rītā strādās viens ārsts un viena māsa vai ārsta palīgs.

SMPP iedzīvotāji varēs saņemt nepieciešamo medicīnisko palīdzību dažādu traumu vai citu saslimšanu un veselības problēmu gadījumos. Piemēram, ar augstu asinsspiedienu, paaugstinātu temperatūru, arī hronisku slimību saasināšanās un tamlīdzīgos gadījumos. Ja pacienta stāvokli ārstniecības persona novērtēs kā smagu, kuram nepieciešama hospitalizācija, izsauks neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādi, lai pacientu nogādātu attiecīgā līmeņa slimnīcā.

SMPP darba nodrošināšanai no 1.jūlija Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības Gulbenes slimnīca saņems papildu 51,1 tūkstoti latu. Gulbenes slimnīcai piešķirs arī papildu finansējumu aprūpes gultu nodrošināšanai. Medicīnisko palīdzību aprūpes gultās varēs saņemt pacienti, kurus turpmākai ārstēšanai pārvedis no daudzprofilu slimnīcām pēc akūta ārstēšanas perioda. Ārsta pakalpojumus pacienti varēs saņemt dienas laikā, bet māsas aprūpi - visu diennakti.

## Bērna un mātes veselības vārdā

Veselības ministrijai ir plāns uzlabot mātes un bērna veselību, tostarp samazinot jaundzimušo un mātes mirstību. Plāns paredz papildu izmeklēšanas metožu ieviešanu grūtniecēm, lai mazinātu iedzimto anomāliju attīstību jaundzimušajiem, privāti praktizējošu ginekologu un citu speciālistu iesaisti valsts finansētajā grūtnieču aprūpē, īstenojot principu "nauda seko grūtniecei", kā arī plašāku ģimenes ārsta komandu iesaisti ģimenes plānošanas, seksuālās un reproduktīvās veselības veicināšanā.

Grūtniecēm un sievietēm pēcdzemdību periodā līdz 42 dienām paredzēts kompensēt nepieciešamos recepšu medikamentus 25% apmērā, ja tām nav noteikta diagnoze ar citu kompensācijas apmēru, kā arī bērniem līdz 2 gadu vecumam (neieskaitot) paredz kompensēt nepieciešamos recepšu medikamentus 50% apmērā, ja tiem nav noteikta diagnoze ar citu kompensācijas apmēru. Plāno arī brīvprātīgu valsts apmaksātu grūtnieču vakcināciju pret gripu.

## Delikātai problēmai – delikāts risinājums

Izveidota mājas lapa [www.delikati.lv](http://www.delikati.lv), lai runātu par sievietes intīmās veselības problēmām. Tur atrodama informācija par iegurņa orgānu noslīdējumu, urīna nesaturēšanu, aizcietējumiem un hemoroīdiem, kā arī ārstu kontakti, pacientu stāsti, ir iespēja uzdot jautājumus speciālistiem par šīm delikātajām veselības problēmām, par kurām daudziem mēdz būt grūtības ar speciālistu runāt atklāti.

## Zaļais padoms

## Ik stundu – pa glāzei ūdens

Viens no iemesliem, kādēļ mēdzam kļūt pilnīgāki – neprotam ieklausīties sava organisma signālos. Signāli, kas ziņo par ēdiena un ūdens nepieciešamību, ir praktiski vienādi, tādēļ nereti organisma lūgumu pēc ūdens uztveram kā prasību pēc ēdiena un enerģijas un kaut ko apēdam. Tādā veidā vēl vairāk atūdeņojot organismu un veicinot jaunu tauku nogulsnešanos, - skaidro dietologi. Der ieklausīties un ņemt vērā, jo Latvijā trešdaļai iedzīvotāju diemžēl ir liekais svars.

Dietologi iesaka vismaz mēnesi dzert no rīta divas glāzes dabīgā minerālūdens, 30 minūtes līdz ēšanai – vienu glāzi, divas stundas pēc ēšanas – vienu glāzi. Arī darbā katru stundu, pusotru ieteicams izdzert pa glāzei ūdens. Atcerēsimies, ka dienā būtu jāizdzert vismaz 1,5 - 2 litri ūdens, karstā laikā pat vēl vairāk. Turklāt tievējot ar ūdens palīdzību var ne tikai vienkārši atbrīvoties no liekajiem kilogramiem bez riska, ka tie atgriezīsies, bet nav jāuztraucas par nogurušu ādu. Dabīgais minerālūdens labi "iekustina" arī organisma vielmaiņu.

## Re, kā!

## Aptaujas anketa bez iepriekšēja paskaidrojuma

**Lasītāji "Vadugunij" stāsta, ka Balvu ārstniecības iestādē izplatīta aptauja, kas, viņuprāt, nav saprotama. Balvu poliklīnikas reģistratūrā un arī uzņemšanas nodaļā piedāvā iepazīties ar aptaujas lapīņu, lūdzot atbildēt uz jautājumu: "Lūdzam Jūs izteikt viedokli par diennakts aptiekas nepieciešamību Balvu novadā." Doti divi atbilžu varianti - ir nepieciešama vai arī nav nepieciešama šāda aptieka.**

Anketa ir vienkārša, uz datora uzrakstīta lapīņa bez norādes, kas aptauju izsludina un kādiem mērķiem to izmantos. Izbrīnu rada fakts, ka par šādu aptauju un tās nolūkiem nezināja pat turpat poliklīnikā strādājošie mediķi.

Redakcija sazinājās ar SIA "Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības" izpilddirektori Evu Smirnovu, lūdzot viņu sniegt komentāru. E.Smirnova atbildēja visai lakoniski, pastāstot, ka aptauja notiek "tāpat vien uzņēmuma vadības zināšanai". Viņa atzina, ka nekur plašāk aptauja patiešām nav izsludināta, par to zinot vien pacienti, kuri apmeklē reģistratūru vai uzņemšanas nodaļu, un kuriem piedāvā atbildēt uz konkrēto jautājumu, taču tas nebūt neesot pretlikumīgi. Redakcijas jautājumu, kāds atbilžu skaits būs pietiekams, lai to ņemtu vērā un kā aptaujas rezultātus izmantos, izpilddirektore nekomentēja. Vien bilda, - ja iedzīvotāji izrādīšot interesi par diennakts aptiekas nepieciešamību, valde tālāk rīkošot līdzīgu aptauju pēc likuma prasībām. Līdzīga aptauja, kā atklāja E.Smirnova, esot izsludināta arī Gulbenes ārstniecības iestādē.

## Mums aptieku pietiek

Balvos šobrīd darbojas četras aptiekas, divas no tām strādā arī sestdienās un svētdienās. Aptieka "Ieva-Sil" sestdienās un svētdienās atvērta līdz pulksten 14, bet "Balvu aptieka" šajās pašās dienās strādā līdz pulksten 16 pēcpusdienā. Tajā uz loga norādīta arī tuvākās diennakts aptiekas adrese un tālrunis. Vai šobrīd Balvos patiešām ir aktuāls jautājums par diennakts aptiekas nepieciešamību?

## SIA "Balvu aptieka" vadītāja LĪVIJA BURMISTRE uzskata:

-Tā noteikti nav aktualitāte. Atvērto dežūraptieku pieredze liecina, ka vēlās vakara stundās iepirkties nāk tikai narkomāni. Mūsu bijusi kolēģe, kura tagad strādā Rīgā šādā aptiekā, arī apliecina šo faktu. Tas nav izdevīgi arī ekonomiski. Zinu, ka aptauju par

diennakts aptiekas nepieciešamību veica Jūrmalā, un pašvaldība pēc tam pieņēma lēmumu, ka tas nav vajadzīgs. Bija laiks, kad arī Balvos strādāja dežūraptieka, bet tās lietderība neapstiprinājās.

## SIA "Zeltkalnes aptieka" vadītājas DZINTRAS ZELTKALNES uzskats:

-Labi saprotams, ka jautājumu par diennakts aptiekas atvēršanu poliklīnikā uzdod speciāli, jo kādam ir vēlme tādu atvērt. Noteikumi saka, ka šis jautājums jākārto pašvaldībai, izvērtējot farmaceitiskās aprūpes pieejamību iedzīvotājiem konkrētajā vietā. Kā aptiekas vadītāja zinu un varu teikt, ka diennakts aptiekas darbība nav finansiāli izdevīga. Vajag darbiniekus, vajag papildu brīvdienas un nakts darbs jāpamaksā dubulti. Balvos taču strādā vairākas aptiekas, un pat lielā aptieka līdz šim nav atļāvusi izveidot diennakts aptieku. Manuprāt, aptieku mums jau tā ir par daudz, turklāt iedzīvotāju skaits novadā tikai samazinās. Esmu pārliecināta, ka diennakts aptieka, ja tādu arī atvērs, sevi nespēs attaisnot.

## Aptiekas "Ieva-Sil" vadītājas SILVIJAS ZILGMES uzskats:

-Diennakts aptieka Balvos noteikti nav vajadzīga. Var atcerēties Gulbenes piemēru, kur tādu aptieku atvēra pirms pāris gadiem. Tā sen vairs nedarbojas. Iedzīvotāji nenāk naktīs iepirkties uz aptieku. No savas prakses atceros vienu gadījumu desmit gadu laikā, kad man vajadzēja atvērt aptieku ap pulksten 23, jo slimnīcai nebija vajadzīgo ampulu. Balvos ir četras aptiekas - tas ir vairāk nekā pietiekami. Lielā aptieka darbdienās strādā līdz pulksten 21. Ja arī cilvēkam naktī kļūst tik slikti, ka viņš bez zālēm nevar sagaidīt rītu, aptieka nebūs glābiņš. Tad ir jāizsauc ātrā palīdzība. Bet pretsāpju līdzekli, sirds pilienu vai plāksterus taču var sameklēt mājas aptieciņā, kas, domāju, ir vai katram iedzīvotājam. Ja cilvēkam nopietna saslimšana, jākonsultējas ar ārstu, kurš izrakstīs recepšu medikamentus, bet naktī tas nav iespējams. Kas nāks iepirkties diennakts aptiekā? Varbūt jaunieši pēc balles, būdami jautrā prātā, tur ieies un "pazirgosies", nopērkot prezervatīvus.

Šāda aptauja, uzskatu, ir nekaunīga afēra. Ja vēlas saņemt atbildes uz tik svarīgu jautājumu, par to iepriekš jāsniedz izsmeļoša publiska informācija masu informācijas līdzekļos vai caur internetu. Vajadzētu būt izsludinātai parakstu vākšanas vietai, lai iedzīvotāji to zinātu un izteiktu savu viedokli.

## Ģimenes ārste TATJANA SLUKI-NA arī pauž neizpratni, kāpēc cilvēki

vēlā vakara vai nakts stundā lai dotos uz aptieku un ko viņi tad pirktu? Recepšu zāles ārsts tad neizrakstīs, bet kādam pretsāpju pulverim vajadzētu būt katrā mājas aptieciņā. Ja veselība cilvēkam ievērojami pasliktinājusies, var izsaukt ātros, - ir dakteres uzskats.

**IRĒNA KEIŠA, dzīvo Balvos:** Personīgi es naktī diennakts aptieku neapmeklētu. Taču man grūti teikt, vajag vai nē tādu Balvos atvērt. Loģiski domājot, it kā nē. Ja cilvēkam rodas nopietnas veselības problēmas, ir jāzvana ātrajiem, un tad zāles viņam iedos. Balvos aptieku ir pietiekami, un iedzīvotāji, uzskatu, nepieciešamos medikamentus var iegādāties.

**INGRĪDA JEROMĀNE, dzīvo Balvos:** -Naktī uz aptieku es neietu. Taču ir gadījies, ka tieši nedēļas nogalē sāp zobu un mājās nav nevienas pretsāpju tabletes. Tādā gadījumā gribētos, lai sestdien un svētdien aptieka strādātu arī vēlā vakara stundā.

**SKAIDRĪTE BĒRZIŅA, dzīvo Balvu pagastā:** -Manuprāt, obligāti vajag tādu aptieku. Man ir gadījums no pieredzes, kad no ārzemēm atlidoja meita un viņai sākās stipra alerģija. Mēs bijām Ogrē un apmeklējām diennakts aptieku, kur nopirkām vajadzīgās zāles. Tad nodomāju, - cik labi, ka pa rokaļi tāda aptieka! Balvos meitenei vajadzētu mocīties līdz rītam.

## Biznesa jautājums

Par Balvu ārstniecības iestādē izsludināto aptauju pirmā dzirdēšana bija Balvu novada domes priekšsēdētājam **Andrim Kazinovskim**. Viņš sprieda, ka diennakts aptiekas atvēršana ir biznesa jautājums. Ja līdzšinējās aptiekas Balvos līdz šim tādu nav atvērušas, acīmredzot nez vai tas ir finansiāli izdevīgi. "Man personīgi nekad līdz šim nav bijusi vajadzība naktī skriet uz aptieku, lai iegādātos medikamentus," atzina A.Kazinovskis.

*Ir vai nav Balvu novadā nepieciešams atvērt vēl vienu jaunu aptieku, kas turpmāk, iespējams, strādātu kā diennakts aptieka? Jautājums skan ļoti nopietni. Ministru kabineta 2011.gada 2.augustā pieņemtie grozījumi aptieku un aptieku filiāļu izvietojuma kritērijos pašvaldībām dod tiesības ierosināt atvērt diennakts aptieku konkrētajā apdzīvotajā vietā, kurā atbilstoši noteikumos paredzētajiem kritērijiem ir pietiekams vispārēja tipa aptieku skaits, bet kurā nav vispārēja tipa aptiekas, kas strādā visu diennakti. Pašvaldība ar šo ierosinājumu var vērsties Zāļu valsts aģentūrā, kas 15 dienu laikā sniegs atbildi.*

## Aptaujas anketa

Lūdzam Jūs izteikt viedokli par *Diennakts aptiekas nepieciešamību Balvu novadā*.

Vēlamo atzīmēt ar X

Diennakts aptieka:

- Ir nepieciešama  
 Nav nepieciešama

Paldies!



# Vasara - ceļojumu laiks

Sarunas tēma: ceļojuma drošība

Sarunas dalībnieki:

SANDRA KINDZULE, Nodarbinātības Valsts aģentūras Balvu filiāles vadītāja  
DACE TEILĀNE, Balvu Novada muzeja izstāžu kuratore un fotogrāfe  
ARTIS ZAHARĀNS, studē Latvijas – Turcijas starpkultūru sakarus Latvijas Kultūras akadēmijā

ĒRIKS APŠENIEKS, uzņēmējs

**Klāt sengaiditā vasara, un, tuvojoties atvaļinājumam, kaļam pēdējā brīža ceļojumu plānus. Pārbaudām pases un kredītkaršu derīguma termiņus, apmeklējam ceļojumu aģentūras vai “ķemmējam” internetu cerībā atrast lētas aviobiļetes un viesnīcas. Savukārt daudzi skolu absolventi un arī citu vecāko klašu skolēni pošas uz kādu no ārvalstīm cerībā vasaras brīvlaikā nedaudz nopelnīt. Lai sengaiditais ceļojums nepārvērstos traģēdijā un lēmums apmeklēt citu valsti nebūtu jānožēlo, pieredzējuši ceļotāji iesaka tam rūpīgi sagatavoties.**

**Kā izvēlaties ceļojuma maršrutu?**

DACE: -Kopš jaunības sapņoju nokļūt Ēģiptē. Vienkārši zināju, ka tur nokļūšu, un nokļuvu.

SANDRA: -Izvēlos tādas vietas, kur agrāk neesmu bijusi. Vienīgi Norvēģijā esmu ciemojusies divreiz un domāju, ka braukšu vēl, jo šī valsts mani ir uzrunājusi ar saviem krāšņajiem un varenajiem dabasskatiem. Pirmo reizi turp aizceļoju kopā ar draudzenēm un uzreiz apņēmos, ka atvedīšu šurp arī bērnus, jo vecumā, kad cilvēkam veidojas priekšstats par pasauli, vienkārši jāredz Norvēģijas dabas varenums un krāšņums.

ARTIS: -Esmu bijis Turcijā un Austrijā. Uz Austriju devāmies kopā ar mammu, jo mums abiem patīk kalni. Turcijā, strādājot par brīvprātīgo, kādā vakarā kopā ar draugiem spontāni nolēmām apceļot šo valsti, un nākamajā rītā jau stopējām uz šosejas.

ĒRIKS: -Ceļojuma maršrutu izvēlos diezgan spontāni. Uz svešām zemēm braucu divas reizes gadā - rudenī, kad Latvijā kļūst auksti, un ziemā paslēpot. Ceņšos izvēlēties valsti, kurā neesmu bijis, jo otrreiz apmeklēt vienu un to pašu vietu nepatīk. Esmu apceļojis gandrīz visas Eiropas valstis. Esmu bijis Turcijā, Ēģiptē, šogad arī Taizemē, bet nākamgad, iespējams, došos uz Meksiku.

**Kam noteikti jābūt ceļosomā, lai ceļojumā justos labi un droši?**

DACE: -Uzskatu, ka gatavošanās ceļojumam atkarīga no tā, uz kurienu dodas. Doties ceļojumā uz kādu valsti, nezinojot par to pilnīgi neko, būtu muļķīgi. Ja vēlaties braukt kādā tālākā ekskursijā, noteikti jābūt līdzītiertiem apaviem. Parasti ņemu līdzīti garās bikses, šortus, kaut ko plānu un smuku. Protams, jābūt līdzīti pasei un skaidrai naudai. Ēģiptē vislabāk ņemt līdzīti dolārus. Kredītkarti ņemu tikai drošības dēļ. Cik zinu, vismaz braucot uz Ēģipti, apdrošināšanas polises iegāde ir obligāts nosacījums.

SANDRA: -Ceļojumi jāplāno savlaikus. Atkarībā no tā, kā to esat iecerējis pavadīt - apmeklēt restorānus, kāpt kalnos vai piedalīties citās aktivitātēs, jāplāno arī ceļojuma somas saturs. Ja brauc slēpot, jāņem līdzīti speciāls apģērbs, braucot uz Norvēģiju - ceļosomā jābūt ērtiem apaviem. Turklāt ceļojumam nevajadzētu pirkt jaunus apavus - jo tie vecāki un labāk pārbaudīti, jo labāk. Runājot par dokumentiem - atstājot māju, vienmēr visiem noprasu, vai pase un mazliet naudas ir līdzīti? Tad viss ir kārtībā. Pati pārsvarā izmantoju kredītkartes. Taču šogad, Itālijā slēpojot, radās neliels diskomforts, jo bankomāti atradās nevis brīvi pieejamās vietās, bet bankas telpās, kur tiem piekļūt varēja tikai, pirms tam ieskenējot kredītkarti. Viennozīmīgi jābūt arī apdrošināšanas polisei.

ĒRIKS: -Vienmēr līdzīti ņemu gan bankas kartes, gan naudu, jo dažreiz bankomāti nav pieejami, bet ar karti samaksāt nevar. Tādēļ skaidrai naudai noteikti jābūt līdzīti, jābūt arī apdrošināšanas polisei, īpaši, ja braucat slēpot. Atceros, kādā slēpošanas braucienā no 40 cilvēku grupas trijus hospitalizēja jau pirmajās dienās, tādēļ apdrošināšana ir ļoti vajadzīga.

ARTIS: -Svarīgākais, lai kāds no mājās palicējiem zina, kurp esat devies. Līdzīti šim man tas ne vienmēr ir izdevies, bet tas ir ļoti svarīgi, sevišķi, ja ceļo ar stropiem. No dokumentiem vienmēr līdzīti ņemu pasi, tomēr, ceļojot Turcijas iekšzemē, līdzīti ņemu tikai uzturēšanās atļauju un skaidru naudu. Strādājot brīvprātīgo darbu Turcijā, visi bijām apdrošināti. Tas noderēja, jo, kad kādai kolēģei radās veselības problēmas, apdrošinā-

šanas kompānija sedza visus izdevumus.

**Biežāk uzticaties ceļojumu aģentūrām vai ceļojumus plānojat paši?**

DACE: -Ceļoju ar aģentūras starpniecību, taču tas laikam atkarīgs no tā, uz kurienu gata-vojas braukt. Dodoties atpūtas braucienā uz Ēģipti vai Turciju, izmantot firmas pakalpojumus ir ērtāk, jo tā piedāvā visu komplektu - lidojumu, viesnīcu, ēdināšanu, bet uz vietas par papildus samaksu var iegādāties ekskursijas.

SANDRA: -Esmu devusies gan pašu plānotos ceļojumos, gan izmantojusi ceļojumu aģentūru piedāvājumus. Ar plānošanu parasti nodarbojas kāds no ģimenes locekļiem, biežāk vīrs. Iepriekšējā reizē ceļojuma maršruta organizēšana aizņēma aptuveni mēnesi. Savlaikus un rūpīgi gatavojoties, iespējams diezgan krietni iekonomēt. Protams, ja var atļauties maksāt ceļojumu aģentūrai, tas ir komfortablāk, jo pašam ne par ko nav jāraizējas.

ARTIS: -Atrodoties Turcijā, protams, nekādas ceļojumu aģentūras neizmantojām, līdz ar to apceļojām šo zemi varbūt desmit reizes lētāk, nekā ar starpnieku palīdzību. Esmu pētījis iespējas pašam apceļot arī Eiropas valstis un, manuprāt, tas patiešām nav nemaz tik dārgi.

ĒRIKS: -Pārsvarā uzticos firmām. Problēmu nekad nav bijis. Dažkārt papildus firmas piedāvātajam ieplānojam arī citas ekskursijas valstī, kur atrodamies. Uzskatu, ka, pašam plānojot braucienus, nemaz lētāk nesanāk.

**Vai ceļojuma laikā kādreiz ir gadījušās neparedzētas situācijas, kurām nebijāt sagatavojušies?**

SANDRA: -Man pašai nē, bet šogad ceļojuma laikā Itālijā iestājās apdrošināšanas gadījums, jo dēls salauza roku. Mani patīkami pārsteidza medicīnas pakalpojumu augstais līmenis šīnī valstī. Jau pusstundas laikā pēc negadījuma dēls izgāja no medicīnas iestādes ar saģipsētu roku, rentgenuzņēmumu un visiem vajadzīgajiem dokumentiem. Vajadzēja uzrādīt tikai polisi, visu pārējo viņi izdarīja paši.

ĒRIKS: -Lai gan bieži slēpoju kalnos, man pašam traumas nav gadījušās. Vienīgi šogad Taizemē mazliet pievīla eksotiskie ēdieni. Pāris dienas pamocijos ar vēderu, bet pēc tam atkal viss bija kārtībā. Ar viņu ēdieniem jābūt uzmanīgiem, nedrīkst uzreiz ēst pilnām mutēm, jāsaik pierast pamazām. Vienreiz, ceļojot pa Beļģiju, radās problēma ar lielu augoni, kas jau bija sācis veidoties, izbraucot no Latvijas, bet vietējā aptiekā man pārdeva gan vajadzīgo smēri, gan marles un citu nepieciešamo. Varu vienīgi teikt, ka bez ārsta receptes turienes aptiekās viss ir ļoti

dārgi.

ARTIS: -Ceļojot pa Turciju un uzkāpjot kultūrvēsturiskā kalnā, kas atradās vairāk nekā divus kilometrus virs jūras līmeņa, pamatīgi nosalām, kaut gan lejā bija karsti un sutīgi. Neiedomājāmie paņēmt līdzīti siltākas drēbes.

DACE: -Man pašai nekas nav gadījies, bet jāņem vērā, ka Ēģipte ir musulmaņu zeme. Un, lai gan kūrortpilsētās visi jau pieraduši pie atkailinātiem ķermeņiem, ir vietas, piemēram, kāds klosteris, ko apskatījām, kur cilvēkus šortos vai isos svārciņos neielaiž. Tādēļ ir jāzina, uz kurienu dodas un kādas tur ir tradīcijas.

**Vai zināt, kas jādara, ja, atrodoties ārvalstīs, esat palicis bez naudas un dokumentiem?**

DACE: -Pirmais, ko darītu, vērstos pie tūrisma firmas pārstāvja, kurš atbild par grupu. Ja būtu šajā valstī viena, droši vien vērstos pie kāda policista.

SANDRA: -Zvanītu mājīniekiem un lūgtu palīdzību, vai arī, ja tā būtu Eiropas valsts, grieztos Latvijas vēstniecībā vai konsulātā. Sliktāk būtu, ja šajā valstī nebūtu Latvijas pārstāvniecības.

ARTIS: -Piekritu. Es arī sākumā meklētu kādu policistu, pēc tam konsulātu vai vēstniecību.

ĒRIKS: -Noteikti jāgriežas Latvijas vēstniecībā. Taču dažās valstīs Latvijas pārstāvniecību nav. Gadījumam, ja pazūd vai nozog pasi, man vienmēr ir līdzīti vairākas dažādās vietās paglabātas pases kopijas.

**Kas jāzina tiem, kuri vēlas doties peļņā uz ārzemēm?**

SANDRA: -Par šo tēmu var lasīt garu lekciju. Pirmkārt, jāzina valoda. No savas pieredzes varu teikt - ja vēlas atrast labu darbu, jāzina ne tikai angļu vai vācu valoda, bet arī konkrētās valsts valoda. Otrkārt, jāpārzina šīs valsts darba likumdošana un jāparaksta tikai tādi darba līgumi, kurus saprotat. Treškārt, pirms brauciena tuvāk jāiepazīst valsts paražas, kultūra, cilvēku mentalitāte. Vienmēr jāatceras, ka mēs šajā valstī esam tikai ciemiņi, tādēļ jāievēro tās likumi un tikumi. Meklējot darbu ārzemēs, rūpīgi jāizvērtē - vai izmantot speciālu firmu pakalpojumus, vai mūsu aģentūru. NVA iekļauta vienotā nodarbinātības tīklā "EURES", kas piedāvā vairāk nekā miljonu darba vakancu dažādās valstīs. Protams, savā darbā ik pa laikam sastopos ar gadījumiem, kad cilvēki atgriežas no darba ārzemēs, pārsvarā veselības problēmu dēļ. Pagaidām nav gadījies saskarties ar krāpšanas gadījumiem. Pārsvarā par darbu ārzemēs dzirdu labas atsauksmes.

## Kurš bijis Jūsu visneaizmirstamākais ceļojums?



DACE: -Ceļojumi mēdz būt dažādi. Man, piemēram, visneaizmirstamākais bija pirmais ceļojums uz Rīgu vilcienā četru vai piecu gadu vecumā. Naktī pirms brauciena nevarēju aizmigt un vilcienā no satraukuma trīcēja sirsniņa. Tas patiešām bija satraucoši, tādēļ to atceros vēl šodien.



SANDRA: -Grūti pateikt. Katrs ceļojums ir tik labs, cik to veidojam. Tas atkarīgs no līdzbraucēju kompānijas, galamērķa un citiem faktoriem. Domāju, katrs ceļojums ir neaizmirstams. Man, piemēram, ļoti patika Nica, Kannas un Monako, kur tobrīd ziedēja dārzeņi, kamēr Latvijā vēl bija ziema. Varbūt tādēļ, ka tajā laikā manā dzīvē arī notika pārmaiņas.



ĒRIKS: -Laikam tas bija šī gada brauciens uz Taizemi, kur ziemā nakts gaisa temperatūra pastāvīgi bija +27 grādi, dienā +34, bet lietus gāza tā, ka, pastiepjot roku, nevarēja saskatīt plaukstu. Cilvēki pa ielām brida līdzīti ceļgaliem ūdenī, bet mašīnas bija iegrimušas līdzīti pat lukturiem. Pat ielas tur netīrīja, jo uzskatīja, ka lietus tāpat visu aizskalos.



ARTIS: -Visneaizmirstamākais brīdis bija, kad Turcijas kalnos ieraudzīju saullēktu. Šis skats manā atmiņā iespiedies uz mūžu. Nekad to neaizmirsīšu!

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

## Jaundzimušie



**Tagad var dzīvot mīļi un harmoniski.** 11.jūnijā pulksten 16.12 piedzima meitenīte. Svars – 3,070kg, garums 53cm. Meitenītes vecākiem Gintai Brakovskai un Kasparam Gāršniekam no Alūksnes šis ir otrais bērniņš, vecākajai meitai Liliānai drīz būs 3 gadi. Jaunie vecāki stāsta, ka mazuļa dzimums līdz pat dzemdību dienai palika noslēpums: “Pirmajās sonogrāfijas pārbaudēs mazulis slēpās, tāpēc ar vīru izlēmām: ja slēpjas, tad tas lai paliek noslēpums. Kaut gan vārdus bijām izdomājuši gan puisītim, gan meitenītei.” Ja piedzimtu dēls, viņu sauktu par Gintaru. Ginta skaidro: “Tā būtu puse no mana vārda un nobeigums no Kaspara vārda. Taču dēla vietā piedzima meitiņa, kuru nosaucām par Evelīnu.” Jaunā māmiņa stāsta, ka tagad viņu pārņēmusi labi padarīta darba sajūta, jo pēdējā mēneša laikā notikušas vairākas svarīgas lietas. “Maijā Latvijas Universitātē nokārtoju valsts eksāmenu un aizstāvēju bakalaura darbu. Prieks, ka mēs ar Evelīnu (tad viņa vēl bija puncī) to visu varonīgi izturējām. Tagad varam mīļi un harmoniski dzīvot,” saka Ginta.

**Meitiņu nosauc par Adrianu.** 12.jūnijā pulksten 4.10 piedzima meitenīte. Svars – 3,370kg, garums 55cm. Meitenītes mamma Iluta Sidrabkalēja no Alūksnes stāsta, ka šis ir viņas pirmais bērniņš. “Tikai septītajā grūtniecības mēnesī uzzināju, ka gaidāma meitiņa, kaut gan pašai sākumā bija pilnīgi vienaldīga, būs dēliņš vai meita. Arī vārdi jau bija padomā. Ja piedzimtu puika, viņu sauktu par Leonardu jeb saīsinātā variantā – par Leo. Piedzima meitiņa, un viņu nosaucām par Adrianu,” stāsta jaunā māmiņa. Viņa priecājas, ka mazulīte ir ļoti mierīga un raizes nesagādā – tikai guļ un ēd.

### Vēl dzimuši:

**6.jūnijā** pulksten 13.00 piedzima meitenīte. Svars – 3,830kg, garums 53cm. Meitenītes mamma Aļona Pennere dzīvo Balvos.

**7.jūnijā** pulksten 20.07 piedzima puika. Svars – 3,150kg, garums 52cm. Puisēna mamma Sintija Dārzniece dzīvo Balvos.

**14.jūnijā** pulksten 4.01 piedzima puika. Svars – 3,340kg, garums 54cm. Puisēna mamma Tatjana Dmitrijeva dzīvo Viļakā.

**14.jūnijā** pulksten 9.27 piedzima puika. Svars – 3,520kg, garums 57cm. Puisēna mamma Natālija Možaiska dzīvo Gulbenē.

**14.jūnijā** pulksten 17.34 piedzima puika. Svars – 3,750kg, garums 57cm. Puisēna mamma Līva Liepiņa dzīvo Alūksnē.

**15.jūnijā** pulksten 12.00 piedzima puika. Svars – 3,020kg, garums 52cm. Puisēna mamma Irina Roslova dzīvo Alūksnes novadā.

**16.jūnijā** pulksten 3.00 piedzima meitenīte. Svars – 2,640kg, garums 49cm. Meitenītes mamma Iluta Meise dzīvo Alūksnes novadā.

**16.jūnijā** pulksten 5.22 piedzima meitenīte. Svars – 3,180kg, garums 53cm. Meitenītes mamma Indra Dortāne dzīvo Balvos.

**16.jūnijā** pulksten 20.22 piedzima meitenīte. Svars – 2,780kg, garums 52cm. Meitenītes mamma Ilga Martinova dzīvo Viļakas novadā.

**16.jūnijā** pulksten 22.49 piedzima puika. Svars – 3,460kg, garums 52cm. Puisēna mamma Evita Anča dzīvo Balvos.

**17.jūnijā** pulksten 11.43 piedzima meitenīte. Svars – 3,300kg, garums 52cm. Meitenītes mamma Jekaterina Orehova dzīvo Alūksnes novadā.

## Izciliens jūnija jubilatāriem cienījamā vecumā!



### 92 GADOS

**Rugāju pagastā**  
Adele Dokāne  
**Viksnas pagastā**  
Zenta Vancāne

### 91 GADĀ

**Vecumu pagastā**  
Konstantīna Kausa

### 90 GADOS

**Baltinavas pagastā**  
Feodosija Grozova  
**Rugāju pagastā**  
Marijanna Šmagre  
**Šķilbēnu pagastā**  
Zinaida Blažnova  
**Balvu pilsētā**  
Antoņina Hmeļova

### 89 GADOS

**Kubulu pagastā**  
Ina Pokule

### 88 GADOS

**Balvu pilsētā**  
Milda Ertmane

### 87 GADOS

**Krišjāņu pagastā**  
Anna Stiprovieta  
**Kubulu pagastā**  
Nadežda Smirnova  
**Rugāju pagastā**  
Anzelma Limanane  
**Balvu pilsētā**  
Genovefa Bondare  
Valentīna Kudrjavceva  
Ženija Veņģe  
Elvira Ercika  
Feodosija Tihomirova

### 86 GADOS

**Kupravas pagastā**

Anastasija Strupka  
**Lazdukalna pagastā**  
Antons Pastars  
**Medņevas pagastā**  
Nelliņa Vagina  
**Rugāju pagastā**  
Jeļizaveta Grižibovska  
**Vectilžas pagastā**  
Helēna Lesniece  
**Viļakas pilsētā**  
Sofija Kostigova  
Jadviga Daukste  
Ivans Ivanovs  
Jekaterina Jefimova  
**Balvu pilsētā**  
Ivans Semjonovs  
Tekla Zandere

### 85 GADOS

**Baltinavas pagastā**  
Tekla Mežale  
**Tilžas pagastā**  
Pēteris Ārmanis  
**Vecumu pagastā**  
Anastasija Draviņa  
**Balvu pilsētā**  
Elmārs Celmiņš  
Mihails Kurcevičs

### 84 GADOS

**Baltinavas pagastā**  
Konstāncija Circene  
**Balvu pagastā**  
Leontīna Salmane  
Marija Andrejeva  
**Bērzpils pagastā**  
Tekla Maderniece  
**Lazdukalna pagastā**  
Anna Pleša  
**Rugāju pagastā**  
Tekla Akmentiņa  
Antonija Veitula

### Šķilbēnu pagastā

Anna Dukovska  
Jānis Krakops  
**Vectilžas pagastā**  
Eleonora Vaiba  
**Viļakas pilsētā**  
Olga Mironova  
Aina Korņejeva  
Vera Kokoreviča  
**Balvu pilsētā**  
Nikolajs Gusarovs  
Jevgēnija Laicāne

### 83 GADOS

**Medņevas pagastā**  
Nina Kalēja  
**Vectilžas pagastā**  
Zenta Gabrāne  
**Vecumu pagastā**  
Vladislavs Sosins  
**Viļakas pilsētā**  
Antoņina Smirnova  
Vera Vinogradova  
**Balvu pilsētā**  
Jānis Ušackis  
Jevgenija Guseva  
Kazimirs Sprudzāns

### 82 GADOS

**Baltinavas pagastā**  
Veronika Rancāne  
Anna Vilkaste  
**Balvu pagastā**  
Jozefāta Daukste  
**Bērzpils pagastā**  
Valerija Šodnaka  
**Briežuciema pagastā**  
Pēteris Drozdovs  
**Krišjāņu pagastā**  
Valentīna Indāne  
**Kubulu pagastā**  
Zenta Zača

### Lazdukalna pagastā

Melānija Ruduka  
**Medņevas pagastā**  
Aloizs Kaimiņš  
Anastasija Fabrika  
**Rugāju pagastā**  
Antoņina Grāvere  
**Susāju pagastā**  
Emīlija Dadžāne  
**Šķilbēnu pagastā**  
Lucija Circene  
**Žiguru pagastā**  
Regīna Circene  
Olga Klingere  
**Viļakas pilsētā**  
Marija Žuravļova  
Zinaida Circene  
**Balvu pilsētā**  
Jadviga Circene

### 81 GADĀ

**Baltinavas pagastā**  
Valentīna Zelča  
**Balvu pagastā**  
Jeļena Slišāne  
**Krišjāņu pagastā**  
Līvija Žogota  
**Kubulu pagastā**  
Lucija Eglīte  
**Lazdukalna pagastā**  
Valdis Bērziņš  
Adolfina Bukša  
**Susāju pagastā**  
Anastasija Ostrovska  
**Šķilbēnu pagastā**  
Lucija Vizule  
**Balvu pilsētā**  
Marija Tarasova  
Staņislavs Dukovskis  
**Pansionātā**  
Zita Bārbele

### 80 GADOS

**Baltinavas pagastā**  
Genovefa Kaņepe  
**Bērzpils pagastā**  
Staņislavs Morozs  
**Krišjāņu pagastā**  
Genovefa Stepanova  
**Kupravas pagastā**  
Anna Korsaka  
Janīna Ragiņa  
**Lazdukalna pagastā**  
Palmīra Vaivode  
**Medņevas pagastā**  
Antoņina Šaicāne  
**Šķilbēnu pagastā**  
Domicella Putnanova  
**Viksnas pagastā**  
Zilvija Kūtre  
Genovefa Pipcāne  
**Viļakas pilsētā**  
Valentīna Strupka  
Valentīna Strupka  
Anatolijs Beregovojs  
**Balvu pilsētā**  
Marcijana Annuškāne  
Jānis Kalnačs  
Ādolfs Klodžs  
Rīta Kamendere  
Inta Dunska  
Daniels Annuškāns  
Vilberts Liepiņš  
**Pansionātā**  
Arvīds Leišavnieks

# Profesore no skolotāju dzimtas

## Vizītkarte

VĀRDS, UZVĀRDS: **Anna Līduma**

IZGLĪTĪBA: Krišjāņu 8-gadīgā skola; Emila Melngaiļa Liepājas Mūzikas vidusskola (no 1964.g. līdz 1968.g. apguva diriģēšanu); Jāzepa Vītola Latvijas Valsts Konservatorija; LU Dr. paed. (2004), RPIVA asoc. prof. (2009).

DOCĒ STUDIJU PRIEKŠMETUS: vispārīgā pedagoģija, audzināšanas teorija un metodika, didaktika, veseluma pieeja pirmsskolas pedagoģiskajā procesā, pedagoģijas zinātnes sistēma un metodoloģijas problēmas.

ZINĀTNISKĀS INTERESES: pirmsskolas pedagoģija, Veseluma pieeja bērnu muzikalitātes attīstībā pirmsskolas pedagoģiskajā procesā. Starptautisku organizāciju biedre, Latvijas pirmsskolas mūzikas izglītības asociācijas dibinātāja.

PUBLIKĀCIJAS: uzrakstītie darbi: 60-70 rakstu publikācijas, referāti aptuveni 40 konferencēs, promocijas darbs "Pirmsskolas vecuma bērnu muzikalitātes attīstības pedagoģiskais aspekts" (2004), monogrāfija "Jūlijs Rozītis: dzīve un darbība" (2004), sakārtoti 2 dziesmu krājumi pirmsskolai: tautsdziesmu krājums "Kalnā kāpu es dziedāt" divās daļās (1997) un oriģināldziesmu krājums "Maizes šūpuliši" (1999). Sagatavošanā divas monogrāfijas.

DZĪVES MOTO: "Dzīvot tā, lai netraucētu citiem un lai citi netraucē man."



Ar kolēģēm. Viena no tikšanās reizēm, kas notika Beijīngā.

Foto - no personīgā arhīva

## Kādas ir Jūsu bērnības spilgtākās atmiņas, prieka un sarūgtinājuma brīži?

-Mūsu ģimene bija vienota. Mūs radināja strādāt, par ko esam pateicīgi vecākiem. Brīvo laiku pavadījām kopā darbojoties, sēņojām, ogojām. Agri iemācījās lasīt, ļoti gribēju mācīties, skolas gaitas uzsāku 6 gadu vecumā. Vienmēr esmu bijusi patstāvīga. Man nav pieņemams, ja kāds cenšas regulēt un jauca manos nodomos, tādēļ tos cenšos neizpaust un bieži distancējos. Kāpēc tā? Kad gatavojos 8.klases eksāmeniem, jautāju padomu tētim, kā to darīt. Viņš atbildēja, ka tas ir katram individuāls process. Un tad es patstāvīgi meklēju un atradu veidu, kā gatavoties atbildīgiem notikumiem. Manā praksē tas notiek individuālā darbībā, vienatnē, bez gatavošanās procesa vērotājiem. To ievēroju visā savas darbības laikā. Un svarīgi ir sasniegt iecerēto, turklāt to paveikt kvalitatīvi. Īpaši sarūgtinājumi nav bijuši, tādēļ tos neatceros. Piebildīšu, ka man patika visi darbi, ko darīju, piemēram, ravēt. Kad mani centās dabūt no dārza ārā, atbildēju, ka iešu tikai tad, kad būs izravēts. Tad nu es sarunājos ar Zemesmāti. Man patika arī atvieglot mammai mājas soli. Kad vidusskolas laikā biju vasarās mājās, gatavoju ēdienu. Man vienmēr bija ko darīt, ar ko nodarboties.

## Ar ko nodarbojās Jūsu vecāki un kā vecāku piemērs ietekmēja Jūsu rakstura izveidi?

-Mani vecāki Bronislava un Jānis Līdumi bija skolotāji. Mamma bija vispusīgi apdāvināta. Abi vecāki dziedāja Balvu rajona Skolotāju kori, kura diriģents bija Ilmārs Sležis. Mamma skaisti dejoja un Krišjāņu skolā vadīja deju kolektīvu, kas piedalījās Skolēnu Dziesmu un deju svētkos Rīgā. Mammai bija literātes talants. Viņa brīnišķīgi gatavoja. Vēl tagad atceros kartupeļu pankūkas un mamma's firmas ēdienu - kartupeļu klimpas. Kara gados bija beigusi Komerckolu Rēzeknē, kur apguva gan vācu, gan angļu valodu. Skolā bija angļu valodas skolotāja. Strādāja atbildīgi, tāpēc skolēniem bija labas angļu gramatikas zināšanas. Tas man palīdzēja pilnveidot svešvalodas prasmes, lai varētu komunicēt angļu valodā ārzemēs. Cilvēki atceras, ka mamma's skolēniem, kuri nonāca citās skolās, bija labas sekmes. Tētis daudz laika veltīja skolas direktora darbam. Viņš mācīja latviešu valodu. Atceros vienu stundu, kurā tētis uzbūra brīnišķīgas vēsturiskas ainas un ieinteresēja

skolēnus mācīties šo priekšmetu. Man viņš joprojām ir vislielākā autoritāte.

## Uzturat kontaktus ar kādu no klasesbiedriem?

-Ar klasesbiedriem nav kontaktu. Iemesls ir gluži vienkāršs: mani vienmēr piesaistījušas mācības un mērķtiecīgs darbs visās jomās, tādēļ nav laika kontaktēties. Pēc skolas mācījos Mūzikas vidusskolā Liepājā diriģēšanu. Bija daudz jāstrādā, lai apgūtu to, ko citi jau bija apguvuši mūzikas skolā. Tad pabeidzu Jāzepa Vītola Latvijas Valsts Konservatoriju. Pēc tam strādāju Rēzeknes Mūzikas vidusskolā (1973-1986).

## Cik bieži apciemojat Krišjāņu un Balvu pusē?

-Kad tētis bija dzīvis, katru vasaru kopā ar dēlu ciemojāmies pie vectētiņa Krišjānos. Krišjāņu pusē ir sēņu un ogu meži. Kopā ar vectētiņu sēņojām. Mūsu firmas ēdiens bija saulsardzenes dažādos veidos. Protams, arī ogojām. Mums visiem bija sadalīti pienākumi, kurus pildot, arī manam dēlam veidojās mērķtiecība, patstāvība un atbildība. Tad tētis mums stāstīja atmiņas par saviem mācību gadiem Rēzeknes Valsts skolotāju institūtā. Tās mani rosināja izpētīt mūzikas skolotāja, metodiķa, komponista, diriģenta Jūlija Roziša dzīvi un darbību Latvijā un ārpus tās. Kopā mums bija interesanti.

## Kāpēc izvēlējāties pedagoga profesiju?

-Domāju, mūsu dzimtu varētu uzskatīt par skolotāju dzimtu. Mājās vēroju vecāku darbību. Skolotāja darbu Latvijas brīvvalsts laikā uzskatīja par prestižu un labi apmaksātu. Mainoties varām, mainījās attieksme pret vērtībām, un tagad attieksme pret skolotāja profesiju ir nepamatoti nicinoša. Tikai skolotājs zina, ka īsts pedagogs savu laiku pārsvarā velta tiešajiem darba pienākumiem. Man patik kārīgi paveikt uzsāktu, tāpēc visu dzīvi esmu bijusi skolotāja: vispirms Rēzeknes mūzikas vidusskolā (1973.-1986.), tad mūzikas pulciņa skolotāja Rīgā no 1986. līdz 2012.gadam. Strādāju ar pirmsskolas vecuma bērniem, lai veicinātu viņu muzikalitātes attīstību.

## Kopš kura laika strādājat Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā (RPIVA)?

-Akadēmijā strādāju kopš 2001. gada. Esmu izaugusi no asistentes līdz asociētajai profesorei (2009). Darba prasme strādāt ar studentiem veidojās pakāpeniski. Ļoti palīdzēja tas, ka turpināju pēc Pedagoģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanas (2004) pētniecības nolūkos

strādāt par mūzikas pulciņa "Dziesmiņa" skolotāju pamatskolas "Rīdze" Interesu izglītībā. Jāsaka, darbs ar mazajiem man bija sirdslieta, bet tagad lai to turpina jaunie skolotāji.

## Kādus darbus un tēmas esat pētījusi pedagoģijā?

-Vislielāko prieku man sagādā mācības un pilnveide pedagoģijā. Maģistra grādu ieguvu LU pedagoģijā. Promocijas darba temats "Pirmsskolas vecuma bērnu muzikalitātes attīstības pedagoģiskais aspekts" bija saistīts ar praksi. Šo pētījumu, kas bija dziļš un pamatīgs, veicu no 1995. līdz 2004.gadam, un tajā piedalījās 1330 respondenti. Muzikalitātes attīstības dinamiku pirmsskolas vecuma bērniem turpinu pētīt arī tagad. Vēl esmu bijusi projekta "Multiple Choice Identity un To Gather" dalībniece. Esmu divu Starptautisku organizāciju biedre: *Children Identity and Citizenship in Europe* (CiCe) un *International Society for Music Education* (ISME). CiCe tiek pētīta cilvēka identitāte un pilsoniskuma audzināšana. ISME organizācijā no 2001.gada piedalos ar zinātniskajiem pētījumiem mūzikā. Visās jomās ir aizrautīgs un arī lietderīgs darbs. Tas bagātina manu personību un padziļina manas kompetences, tādēļ arī varu būt interesanta darbā ar studentiem.

## Kādi ir Jūsu vaļasprieki?

-Citiem, protams, ir grūti noticēt, bet, ja cilvēks darbojas zinātnē, tad viņam viss ir pakļauts zinātniskajai pētniecībai. Statuss prasa kopt savas kompetences. Grāmatas lasu, bet tās ir pedagoģijā, filozofijā un psiholoģijā. Vērtības smejos arī no kontaktēšanās ar gudriem cilvēkiem un gudru cilvēku domām. Ar cilvēkiem, iespēju robežās, kontaktējos. Lai izrautos no darba, pēc promocijas darba aizstāvēšanas esmu daudz ceļojusi gan ar *Impro*, gan *Airisa* un *Co*. Zinātniskos nolūkos esmu bijusi Ķīnā, Kuala Lumpurā, trīs reizes Austrālijā. Esmu beigusi arī Gidu skolu un nākotnē varu strādāt par profesionālu gidu. Apgūt šo profesiju bija gan lietderīgi, gan interesanti. Mums Rīgā ir brīnišķīgs Jugendstils. Un Latvija ir visiskaistākā vieta pasaulē! Pabiju daudzās vietās mācību laikā: Viļņā, Tartu, Skaistkalnē u.c. Man ir draugi Kauņā, Tartu, Kuala Lumpurā, Melburnā, Sidnejā, Sanktpēterburgā, domubiedri daudzās pasaules valstīs. Tomēr, nekur nav tik labi, kā mājās... Vēl varu pastāstīt, ka jau četrus gadus nodarbojos ar fiziskiem vingrinājumiem trenāžieru zālē svara regulēšanai un figūras uzturēšanai. Relaksējos arī ejot garākās un īsākās pastaigās. Man ir suns (arī pensionāre) un kaķis (jaunulis un braulis). Arī dzīvnieki mani relaksē.

## Ko varat atklāt par savu ģimeni?

-Izpaudīšu tikai to, ka man ir dēls. Viņš ir

pianists un komponists, strādā Radio Klasika. Man ir paveicies ar to, ka dēls ir gudrs, komunikabls, nemitīgi sevi pilnveido un ir labs domubiedrs man. Tas neveidojās vienā dienā. Jau kopš dēla dzimšanas mēs visu darījām kopā. Abi esam diezgan emocionāli, bet respektējam viens otru paustos viedokļus. Viņš četrus gadu vecumā iemācījās lasīt, zina valodas, ir ar daudzpusīgām interesēm. Pārējais lai paliek intrigai...

## Kāds ir Jūsu redzējums attiecībā uz pedagoģiju un izglītības sistēmu?

-Manā darbībā prakse padziļina teoriju un teorija padziļina praksi. Uzskatu, ka darbam skolā ir nepieciešams zinātnisks pamatojums. Pateicoties savai promocijas darba zinātniskajai vadītājai, man tāds ir. Bet Latvijā nekā nevaram pāriet no normatīvās pedagoģijas uz humānpedagoģiju, jo skolotājiem demokrātiski strādāt traucē autoritārs iestāžu vadības stils visos izglītības līmeņos, sākot ar pirmsskolu, beidzot ar augstākajām mācību iestādēm. Ir sarežģīti strādāt ar bērniem arī tādēļ, ka vecākiem ir nepietiekama izpratne par to, ka bērnam vajadzētu pierast mērķtiecīgi veidot darba prasmes kopš mazotnes. Jebkura prasme veidojas tikai darbībā, tādēļ bērniem pašiem nepieciešams izvirzīt mērķus un censties tos sasniegt patstāvīgā darbībā. Arī argumenti, ka skolā pārāk daudz jāmacās, neiztur kritiku. Pētījumi un prakse liecina, ka nav iespējams paredzēt, kādas prasmes tieši veicinās intelektuālā darbība, bet skaidrs ir tas, ka prāta spējas attīstās, tikai trenējot domāšanu. Varētu vēl daudz uzrakstīt par šo tematu, bet domāju, ka jaunie vecāki sapratis, ka katram ir nepieciešams saskatīt bērna vēlmi darboties un veicināt darbošanās prieku un spēju attīstību. Piebildīšu, ka esmu apmēram 70 zinātnisku rakstu autore, esmu piedalījies aptuveni 40 dažādās konferencēs. Esmu sakārtojusi divus dziesmu krājumus, uzrakstījusi monogrāfiju par Jūlija Roziša dzīvi un darbību. Pašlaik strādāju pie diviem manuskriptiem. Viens ir par muzikalitātes attīstības dinamiku, otrs ir Jūlija Roziša rakstu krājuma pilnveide. Ceru, tuvākajā laikā tos izdošu par pašas līdzekļiem.

## Kādas ir Jūsu dzīves vērtības?

-Atstāt pēc sevis ko paliekošu. Esmu veikusi pētījumu par izcila cilvēka Jūlija Roziša darbību Latvijā, Latgalē, pasaulē. Ceru, mans darbs kādu jaunu censoni iedvesmos meklējumiem un ieceru īstenošanai. Var izdarīt tikai tik daudz, cik katrs pats uzskata par paveicamu un mērķtiecīgi to īsteno. Manas darbības galvenās liecības ir studentu panākumi pētniecībā un cieņpilna līdztiesīga savstarpēja komunikācija.

Lappusi sagatavoja A.Socka



## Jaunākie žurnālu numuri

### Citādā Pasaule



☞ Dievturu vēsture un šodiena. Jāņus viņi svin mazliet agrāk, atvadoties no ziemas, dedzina blūķi un savu mācību smeļas latvju dainās. Kāda senā gudrība slēpjas aiz dievturības mistiskajiem rituāliem?

☞ Saucējas, vilcējas, locītājas. Galvas apsegtas lakatu lakatiem, ap pleciem biezas villaines. Burdonā dziedošanās kurzemnieces zina teju katrs latvietis.

Ko diženās dziedātājas dara Jāņos un kā suitu tradīcijas spēj iet roku rokā ar katoļticību?

☞ Vieta, ko izdzied saulgriežos - Līgo! Pavisam netālu no Gulbenes atrodas kāds neliels ciems. Tajā ir trīs dziļi dīķi, pārsteidzoši zaļas pļavas un ozoli ar maģisku spēku. Kā radies Līgo ciems, kādi nostāsti to apvij un kā tik skanīgi nosauktās vietas iedzīvotāji aizvada Jāņu nakti?

☞ Saulgriežu dzēriens. Viens no vecākajiem pasaules dzērieniem - alus - ir neatņemama latviešu Jāņu nakts sastāvdaļa, un tam tiek piedēvētas arī brīnumainas dziednieciskas spējas, savukārt lata monēta ar alus kausu nesot veiksmi.

☞ Maģiskā zilēšana. Kad vainagi jau uzņemti zaros, siers un alus nobaudīti, dziesmas izdziedātas, lūkojieties Jāņu nakts debesīs. Runā, ka visas šajā naktī debesīm pačukstētās vēlēšanās piepildoties.

☞ Tev ar viņu bērnu nebūs! Mīļotā vīrieša sievasmātes uzliktais lāsts liedza Vitai desmit gadu kļūt par māmiņu. Lāsta uzlicēja sapnī ar ozollapu vainagu pati šo lāstu arī noņēma.

☞ Tuvoties savai dvēselei Jāņos. Tieši tik daudzslāņaini ir vasaras saulgrieži, uzskata folkloristi Valdis un Rūta Muktupāveli. Viņu Jāņos vienmēr klātosī elementi ir uguns, ūdens, klusums un ziedi, viss pārējais var mainīties.

☞ Veselības templis - pirts. Ir tāds teiciens: ja latviešiem nebūtu pirts, ārsti brauktu zelta ratos. Pirts dziedē, veldzē, atdod jaunību, padara skaistu. Kas pirti peras, tam veicas arī mīlas frontē.

### Dari Pats



☞ Andris Melecis - viss sākās ar loku. Žurnāls publicēja rakstu, kā izgatavot klasisku šaujamloku. Vismaz vienu vīru tas iedvesmoja pamēģināt. Uztaisīja, pamēģināja un iepatikās šaut... Šodien Andris Melecis var lepoties ar pasaules vicečempiona titulu loka šaušanā ar tradicionālajiem lokiem!

☞ Terasē, laipa, piestātne. Piedāvājam izbūvēt laipu, kas kalpos gan kā laivu piestātne, gan kā peldvieta, gan kā terase virs ūdens.

☞ Kļūdas bruģējumā. Visiem defektiem iemesls ir kļūdas, kas pieļautas, klājot segumu! Kā tad ir pareizi un kā nepareizi.

☞ Epoksīdsveķu grīdas krāsa. Betona grīdu varam krāsot ar alkīdkrāsu vai akrila krāsu. Taču neviena no minētajām krāsām nav īpaši noturīga uz grīdas. Problēmai ir risinājums: krāsa uz epoksīdsveķu bāzes.

☞ Štābiņš jeb māja kokā. Kurš puika bērniņā nav sapņojis par savu štābiņu, lai tur slepus varētu satikties un rotaļāties bez pieaugušo klātbūtnes un uzraudzības.

### Mūsmājas



☞ Līgo uz balkona pilsētā.

☞ Fitness pirkstiem & smadzenēm. Velomaratonu līderes Leldes Ardavas brīvbrīžu mīļdarbiņi - apsveikuma kartītes un ielūgumi, krustdūrienā darināti spilventiņi.

☞ Mājoklis drošībā. Padomi, kā dzīvokli pasargāt no zagļiem.

☞ Mājas kvasiņš. Receptes, kā remdēt slāpes vasarā - rudzumaizes, piparmētru un rabarberu kvasi.

☞ Mielasts no pekles virtuves. Riharda Frīdenberga Kalniņa privātais stāsts par profesijas izvēli, piknika receptes gatavojojot.

☞ Neparasta maltīte - gliemeži. "Kad pagāršoju gliemežus, saprotu, ka pūles nav bijušas veltīgas, jo garšo fantastiski, un jo īpaši labi kopā ar meža ķiplokiem," tā raksta autore Evija Puķe-Jansone.

## Vēriģā acs

Atrodot foto 10 atšķirības, Jums ir iespēja iegūt žurnālu komplektu. Atbildes gaidām līdz 15.jūlijam.

### 6. kārtā

Iepriekšējai kārtai iesūtītas 20 pareizas atbildes. **Konkursa "Vēriģā acs" 5. kārtā veiksmē uzsmaidīja** RAITIM SMIRNOVAM **no Balviem**. Pēc balvas griezties redakcijā.



### Palauzi galvu

Piedāvājam pašlaik Eiropā populārāko galvas laušanas miklu, kuru atrisinot, iespējams jūs saņemsiet pārsteiguma balvu – žurnālu komplektu. Tukšajos laukumos ielieciet ciparus tā, lai katrā mazajā kvadrātā un visos kopā horizontālajās un vertikālajās rindās nebūtu divu vienādu ciparu. Atbildes gaidām līdz 15.jūlijam.

### 6. kārtā

					9	3		6
	4	1		3	7	5		
3			5	2				4
	8	9			4			1
	1		7			6		9
	3			9	5			4
			7	4	1		9	2
6		4	2					

**Pareizas atbildes iesūtīja:** A.Zelčs, J.Voicišs, M.Vīdners, S.Sirmā, D.Svarinskis, L.Kovaļova, Z.Šulce, M.Pretice, A.Ruduks, Z.Pulča, Z.Bērziņa, B.Petrova, M.Reibāne, St.Lazdiņš, A.Smirnova, L.Smuška, L.Lapss, L.Kivkucāne, J.Pošeika (Balvi), B.Sopule (Vikсна), A.Slišāns, A.Mičule, R.Jermacāne, (Tilža), V.Ločmele (Lazdukalns), J.Voicišs (Sudarbe), I.Socka (Krišjāņi), V.Krēmere (Susāju pagasts), V.Draune (Kuprava), I.Slišāns (Slīpači, Vecumu pagasts), L.Ločmele (Baltinava), E.Pērkone, V.Šadurska (Rugāju novads), L.Bistrova (Liepna), V.Priedīte (Stāmeriena, Gulbenes novads), S.Garbovska (Bērzaune, Madonas novads).

**5. kārtas uzvarētājs ir MĀRTIŅŠ VĪDNERIS no Balviem.** Pēc balvas griezties redakcijā.

## Foto konkurss



Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors balvā saņems žurnālu komplektu. Jūlija tēma: "Dzīve kā gubu mākoņi...". Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).



Jāņu ugunsurs. Iesūtīja Daniels Kivkucāns no Balviem.



Rīts kafijas pauzei. Iesūtīja Zane Jermacāne.

Par jūnija tēmas "Visa laba Jāņu zāle..." veiksmīgākās fotogrāfijas autori atzīts DANIELS KIVKUCĀNS ar fotogrāfiju "Jāņu komplekts", kas publicēta 19.jūnijā. Pēc balvas griezties redakcijā.

## Par to rakstījām

# Viss notiek!

Ir notikumi, kuriem ir turpinājums, jo dzīvē viss notiek, viss plūst un mainās. Šoreiz par dažiem, kam liecinieki un aculiecinieki bijuši avīzes lasītāji.

## Sāks celt jaunu šķūni

14.maija pēcpusdienā Rugāju novada "Dzeņos" nodega saimniecības ēkas - siena šķūnis, cūku kūts un malkas šķūnis. "Mežmaliņu" māju saimniece Sarmīte Ozoliņa ar "Vaduguns" starpniecību lūdza labus cilvēkus palīdzēt ar celtniecības materiāliem jauna šķūņa celtniecībai, jo ģimenei nebija meža, ko izzāģēt, kā arī trūka līdzekļu būvmateriālu iegādei.

Kopš nelaimes "Mežmaliņu" mājās pagājuši divi mēneši. Sarmīte pastāstīja, ka par dzīvi nu jau spēj domāt gaišākās krāsās. Taisnība, sveši cilvēki ģimenei celtniecības materiālus nepiedāvāja, un Sarmīte to arī labi saprot - ir krīze, cilvēkiem pašiem daudz kā trūkst, kur nu vēl lai dalītos ar citu. Labi, ka uguns neaprija dzīvojamā māju un ugunsgrēks izcēlās pavasarī, nevis rudenī vai ziemā, kad lopi būtu palikuši bez barības un pajumtes. Kaimiņi Sarmītei izlīdzēja ar sienu pakaišiem, novads piešķīra simts latu pabalstu, arī tehniku gruvešu novākšanai. Tagad laukums jauna šķūņa celšanai ir nolīdzināts, un tuvākajā laikā ēkas celtniecībai tiks pamatus. "Esam nopirkuši cementu un šķūņa celtniecībai ir arī pasūtīti dēļi," saka Sarmīte.

Sarmīte strādā par sociālo darbinieci rehabilitācijas centrā "Rasas pērles" un mācās augstskolā. Lai gan līdz studiju beigām vēl atlikuši divi ar pusi gadi, process uz priekšu virzās sekmīgi. Nesen Sarmīte aizstāvēja prakses darbu - organizēja labdarības pasākumu bērniem. Viņa atzīst, ka pēc ugunsgrēka bija šoks, bet tagad tas jau pārgājis un dzīve turpina savu gaitu. Arī uguns, ja to redz, neraisa baisas emocijas. Ligo svētkus ģimene svinēja kā visi, jo ģimenē ir savs Jānis (Sarmītes brālis).

## Panāk izlīgumu

2011.gada 11.novembrī Balvos, Brīvības ielā, uz gājēju pārejas automašīna notrieca mazgadīgu zēnu, kuru ievietoja slimnīcā ar kājas lūzumu. Policija uzsāka kriminālprocesu, aicinot atsaukties ceļu satiksmes negadījuma lieciniekus. Liecinieki neatradās, taču turpinot izmeklēšanu, policija saņēma tehniskās ekspertīzes slēdzieni, kas liecināja par autovadītāja vainu.

Ar prokurora priekšrakstu izlīguši cietušā pārstāvis un aizdomās turētais krimināllietā, kas bija ierosināta pērn novembrī par ceļu satiksmes negadījumu, kas notika Balvos, uz Brīvības ielas pretī autoostai, kad mazgadīgs zēns pakļuva zem automašīnas un guva kājas traumu.

Zēna māte atceras, ka īsi pirms negadījuma viņa atgriezās mājās no darba. Sieviete strādā kādā uzņēmumā Steķentavā. Kad viņa ceļā no darba gāja garām Latgales partizānu pulka vai tautā tā sauktajam Staņislava piemiņeklīm, garām pabrauca neatliekamās medicīniskās palīdzības mašīna. "Nodomāju, kādam slikti, kāds saslimis, taču



Foto - A.Krisanovs

**Gājēju pāreja.** Mamma, kuras bērns cieta negadījumā uz gājēju pārejas Balvos, Brīvības ielā pretī autoostai, uzskata, ka šeit būtu nepieciešams uzstādīt videonovērošanas kameru, jo te ir ļoti dzīva satiksme. Ne visi autobraucēji gan šeit, gan citviet respektē gājējus.

nekad nevarēju iedomāties, ka kaut kas noticis ar manu bērnu, ka *ātrā* palīdzība steidzās viņa dēļ," tā mirkļa sajūtas atceras zēna mamma. Kad viņa atradās pie veikala, iezvanījās mobilais telefons, zvanīja no skolas. Skolotāja jau zināja par notikušo nelaimi. Puika jau bija aizvests uz slimnīcu. Mamma steidzās pie viņa. Slimnīcā zēnam izdarīja rentgenuzņēmumu, kurā bija redzams, ka negadījumā lauza kreisā kāja - tas bija kreisā apakšstilba abu kaulu lūzums. Cietušo nogādāja Rīgā, viņam līdzī, protams, brauca arī mamma. Rīgā slimnīcā zēns pārcieta divas operācijas, bet šogad rudenī gaidāma vēl trešā - no kājas ņems laukā stienus.

Aizvadītajā mācību gadā zēnam bija mājas apmācība. Viņš mācās labi un mācību gadu pabeidza sekmīgi, taču brīvā laika nodarbes izpalika. Zēns nevarēja turpināt piedalīties tautu dejās, liegts arī baseina apmeklējums, kā arī vienkāršas lietas - nevarēja skriet un lekt. "Vienpadsmitā gada, vienpadsmitā mēneša, vienpadsmitais datums mums nebija maģiskais laimīgais skaitlis. Mums tas atnesa nelaimi," saka zēna māte.

Sakarā ar notikušo ceļu satiksmes negadījumu policija uzsāka kriminālprocesu. Izmeklēšana ieilga. Policija publicēja aicinājumu atsaukties negadījuma lieciniekus, taču aculiecinieki neatradās, lai arī šķiet, pilsētas centrā vienmēr ir pilns cilvēku. Atlika uzticēties negadījuma tehniskās ekspertīzes slēdzienam. Autovadītājs, jauns puisis, no atbildības neizvairījās. Arī zēnu apmeklēja, kad viņš atradās slimnīcā. Tehniskās ekspertīzes slēdziens liecināja par šoferu vainu. Taču lietu tiesai nenodeva. Cietušā zēna pārstāvis un aizdomās turētais izlīga.

Mamma stāsta, ka zēns notikušo negrib atcerēties, no gājēju pārejām baidās. Arī pati mamma, šķērsojot ielu, tagad kļuvusi daudz uzmanīgāka. "Dažkārt nevar saprast, vai autovadītājs apstāsies, vai brauks, neraugoties uz to, ka atrodies uz gājēju pārejas. Sevišķi tas izjūtam uz gājēju pārejas pie autoostas. Manuprāt, tur vajadzētu uzstādīt video novērošanas kameru," sieviete puda savu viedokli.

Jāteic, šo ceļu satiksmes negadījumu vairāk pārrunājam tāpēc, ka sākušās

skolēnu brīvdienas. Bērni, iespējams, savā uzvedībā kļuvuši neuzmanīgāki, pārvietojas vairāki kopā, vairāk uzmanības veltot viens otram, nekā ceļu satiksmes noteikumiem. Tāpēc vietā ir atgādināt, - esiet uzmanīgi uz ielas! Ieteicams ielu šķērsot, kad tuvumā nav nevienas automašīnas vai, kad esat pārliecinājušies, ka tās ir apstājušās, lai atļautu gājējiem šķērsot ielu.

## Naudas sods "sutku" vietā

Ar šo gadu spēkā stājās izmaiņas Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Tās skar 172.panta 2.daļu - par personu atrašanos alkohola reibumā sabiedriskā vietā cilvēka cieņu aizskarošā izskatā atkārtoti gada laikā. Līdz izmaiņām administratīvā pārkāpuma protokolus izskatīja tiesa un piemēroja naudas sodu vai arestu. Pēc izmaiņām arests ir atcelts, bet naudas sods palielināts no 100 līdz 250 latiem un administratīvā pārkāpuma protokolus izskata iecirkņa policijas priekšnieks.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Balvu iecirkņa priekšnieks Dzintars Čerbakovs stāsta, ka kopš šī gada sākuma viņš ir izskatījis 33 administratīvā pārkāpuma protokolus, kas personām sastādīti par atrašanos sabiedriskā vietā alkohola reibumā cilvēka cieņu aizskarošā izskatā. Lielākoties tie ir policijas pastāvīgie "klienti", kas arī nav spējīgi nomaksāt soda naudu. Policija tādā gadījumā soda naudas piedziņu lūdz veikt tiesu izpildītājiem. Par administratīvā pārkāpuma protokolus izskatīšanu pie policijas iecirkņa priekšnieka ierodas aptuveni desmitā daļa vainīgo. Viņi par to iepriekš saņem pavēsti. Ja vainīgais neierodas, protokolu izskata un lēmumu pieņem bez viņa klātbūtnes. Lēmumu nosūta ierakstītā vēstulē.

Apmēram trešā daļa reibumā aizrēto spēj nomaksāt soda naudu vai arī, piemēram, saņem pensiju, no kuras atskaita daļu naudas ilgākā laika posmā. Uz administratīvā pārkāpuma protokolu izskatīšanu pie policijas iecirkņa priekšnieka ierodas aptuveni desmitā daļa vainīgo. Viņi par to iepriekš saņem pavēsti. Ja vainīgais neierodas, protokolu izskata un lēmumu pieņem bez viņa klātbūtnes. Lēmumu nosūta ierakstītā vēstulē.

## Informē policija

### Iebrauc stāvošā auto

15.jūnijā Balvos, Bērzpils ielā, automašīna Mazda, braucot atpakaļgaitā, iebrauca stāvošā automašīnā BMW.

### Saskrienas auto

16.jūnijā Balvu novada Lazdukalna pagastā notika automašīnu VW Passat un Mercedes Benz sadursme. Cietušo nav.

### Pieķer nelikumīgi zāģējot

19.jūnijā Balvu novada Lazdukalna pagastā kokzāģētavā saimnieks pieķēra strādnieku, nelikumīgi zāģējot kokmateriālus. Apstākļus noskaidro.

### Nonāk slimnīcā ar saindēšanos

21.jūnijā Balvu slimnīcā ar alkohola saindēšanos ievietots Balvu novada Lazdulejas pagasta iedzīvotājs, dzimis 1964.gadā.

### Reģistrēts ģimenes konflikts

21.jūnijā Balvu novada Susāju pagastā reģistrēts ģimenes konflikts.

### Vada velosipēdu reibumā

20. un 23.jūnijā Balvos divi vīrieši aizturēti alkohola reibumā, vadot velosipēdus. 1952.gadā dzimis vīrietis vadīja velosipēdu 2,18 promiļu reibumā, bet 1991. gadā dzimis vīrietis - 1,85 promiļu reibumā. Abām personām sastādīti administratīvā pārkāpuma protokoli.

### Nozog degvielu un akumulatorus

20.jūnijā Balvu novada Vectilžas pagastā no ekskavatora nolieti 42 litri dīzeldegvielas un nozagti divi akumulatori, nodarot 379 latu zaudējumu. Uzsākts kriminālprocess.

### Nepalaid garām

20.jūnijā Viļakā reģistrēts ceļu satiksmes negadījums, kad 1986.gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Mazda, nepalaida garām transporta līdzekli, kurš brauca pa galveno ceļu. Vainīgajai personai sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

### Uzlauž durvis

21.jūnijā Viļakas novada Kupravā ar mērķi nozagt metāllūžņus angāra telpai uzlauzta durvis. Vainīgās personas noskaidrotas. Uzsākts kriminālprocess.

### Pārdod bez saimnieka atļaujas

22.jūnijā Balvu novada Kubulu pagastā mājas īrnieks bez saimnieka atļaujas realizējis metālu. Apstākļus noskaidro.

### Pretojas pašvaldības policijai

22.jūnijā Balvos 1970.gadā dzimis vīrietis pretojās Balvu novada pašvaldības policijai, kuras darbinieki pildīja dienesta pienākumus. Uzsākts kriminālprocess.

### Draud ar izrēķināšanos

22.jūnijā Balvu novada Lazdulejas pagastā 1972.gadā dzimis vīrietis draudēja ar izrēķināšanos 1932.gadā dzimušam vīrietim. Apstākļus noskaidro.

### Izsitot stiklu, iekļūst mājā

22.jūnijā Balvu novada Kubulu pagastā, izsitot loga stiklu, iekļuvis mājā un nozagta nauda. Uzsākts kriminālprocess.

### Atrod nesprāgušu municiju

22.jūnijā Baltinavas novada Pazlaukā atrasti divi nesprāguši lādiņi, par ko paziņots Zemessardzes nesprāgušās municijas iznīcinātājiem.

### Atrod liķi

24.jūnijā Viļakā savā dzīvesvietā atrasts 1942.gadā dzimuša vīrieša liķis bez vardarbības pazīmēm.

(Ziņas sagatavotas pēc VP Latgales reģiona pārvaldes Balvu iecirkņa sniegtās informācijas.)

## Lasītājs pamanīja

### Pēcsvētku atradums

**Apakšbikses zālienā.** Pēc Ligo svētkiem un Jāņu dienas pilsētas centrā zālienā metājās apakšbikses. Nav zināms, vai kāds tās bija pazaudējis, vai tišuprāt izmetis.



Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

## Informē VID

### Kases aparāti un kases sistēmas jāpārprogrammē uz PVN likmi 21%

Valsts ieņēmumu dienests informē, ka saskaņā ar šī gada 24.maijā Saeimā pieņemtajiem grozījumiem likumā "Par pievienotās vērtības nodokli", ar šī gada 1.jūliju mainās (pazemināta) pievienotās vērtības nodokļa standartlikme no līdzšinējiem 22% uz 21%. Tādējādi komersantu kases aparātos un kases sistēmās PVN likme 21% ir jāieprogrammē līdz šī gada 30.jūnijam ieskaitot.

Normatīvajos aktos nav paredzēts pārejas periods mainītās pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) likmes piemērošanas uzsākšanai, tādējādi kases aparātu, kases sistēmu, specializēto ierīču un iekārtu lietotājiem jānodrošina, lai kases aparātā savlaikus, ne vēlāk kā līdz šī gada 30.jūnijam, tiktu ieprogrammēti atbilstoši rekvizīti – atbilstošā PVN likme 21% apmērā, kas norādāma kases čekā, kā arī X un Z pārskatā.

Ja kases sistēmu pārprogrammēšanu veic apkalpojošais dienests, kases aparāta lietotājam kases aparāta žurnālā jāreģistrē precīzs apkalpojošā dienesta izsaukšanas datums un laiks. Par mainītās PVN likmes ieprogrammēšanu kases aparāta lietotājam vai apkalpojošam dienestam VID nav jāziņo.

Gadījumā, ja apkalpojošais dienests nebūs veicis jaunās PVN likmes pārprogrammēšanu pēc šī gada 1.jūlija, tad līdz kases aparāta pārprogrammēšanai lietotājam darījumi kases aparātā jāreģistrē ar iepriekšējo PVN likmi, kāda ir ieprogrammēta kases aparātā. Šajā laikposmā, kamēr par kases aparātā reģistrētajiem darījumiem tiek izsniegts kases čeks, kurā norādīta neatbilstošā PVN likme, kases čeks tikai apliecinās par darījumu saņemto samaksu. Kases aparāta lietotājam ir pienākums pēc darījuma partnera pieprasījuma izsniegt attaisnojuma dokumentu, kurā norādīti visi likumā "Par grāmatvedību" un likumā "Par pievienotās vērtības nodokli" noteiktie rekvizīti, kā arī kases čeka datums un numurs. Papildus kases čekam noformētajā attaisnojuma dokumentā norādāma ar 2012.gada 1.jūliju spēkā esošā darījumam piemērojamā PVN likme un summa. Kases čeku ar neatbilstošu PVN likmi bez papildus noformēta attaisnojuma dokumenta nevarēs izmantot par attaisnojuma dokumentu.

Savukārt gadījumā, ja nenotiks iejaukšanās kases aparāta konstrukcijā un netiks noņemtas vai bojātas apkalpojošā dienesta uzliktās plombas, tad kases aparāta lietotājs pats var veikt atbilstošu PVN likmju ieprogrammēšanu kases aparātā (izņemot kases sistēmā, specializētā ierīcē vai iekārtā). Saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr.282 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība" 17.punktā noteikto, kases aparāta lietotājs pēc nodokļa likmju ieprogrammēšanas:

- izdrukā Z pārskatu, kuru apstiprina ar lietotāja parakstu un ielīmē kases aparāta tehniskajā pasē;
- nekavējoties izdara ierakstu kases aparāta tehniskajā pasē, norādot datumu un laiku, un apstiprina to ar lietotāja parakstu;
- par veikto programmēšanu piecu dienu laikā rakstiski informē apkalpojošo dienestu, kurš pēdējo reizi veicis kases aparāta apkalpošanu un plombēšanu.

### Par numurētajām un VID reģistrētajām biļetēm

Gadījumā, ja, mainoties PVN likmei, netiek mainīta tipogrāfiski iespiesto un VID reģistrēto biļešu cena, VID iesaka biļetē ar roku labot norādīto PVN likmi un summu.

Tās biļetes, kurām no šī gada 1.jūlija, uzsākot mainītās PVN likmes piemērošanu, mainās cena, jāpārreģistrē VID.

Savukārt, ja nodokļu maksātājs ar šī gada 1.jūliju nevēlas šīs biļetes vairs izmantot, tad nodokļu maksātājs:

- sagatavo pārskatu par biļešu izlietojumu par 2012.gada 2.ceturksni;
- sagatavo aktu par atlikumā uz 2012.gada 30.jūniju esošajām biļetēm;
- neizlietojot un norakstīšanai paredzētās biļetes, pamatojoties uz sastādīto aktu, noraksta;
- ne vēlāk kā līdz šī gada 25.jūlijam iesniedz VID pārskatu par biļešu izlietojumu un vienu akta eksemplāru, kurā norādīta informācija par atlikumā esošajām biļetēm, kas tiek norakstītas (iznīcinātas) uzņēmumā.

## Projekts

### Veiksmīgi īsteno apmācību projektu Viļakas novada iestāžu darbiniekiem un vadītājiem

Viļakas novada dome turpina īstenot projektu nr. 1DP/1.5.2.2.3/11/APIA/SIF/107/79 "Mācību gads zināšanu pilnveidei ES fondu apgūvē Viļakas novada darbiniekiem".

Laikā no 3.maija līdz 20.jūnijam piecdesmit Viļakas novada iestāžu darbinieki un vadītāji apmeklēja septiņas nodarbības. Apmācību dalībnieki ieguvuši zināšanas projektu metodoloģijā, noskaidrojot, kas ir projekts, kādi ir projekta veidi un projekta iesniedzēji, kādas funkcijas veic projekta vadība, iemācījās definēt mērķa auditoriju un kādas ir projekta attīstības stadijas. Iestāžu darbinieki un vadītāji ir iepazinušies ar dažādiem Eiropas Savienības fondiem un citiem ārvalstu finanšu instrumentiem, ieguvuši zināšanas, kādas aktivitātes var īstenot Eiropas Sociālajā Fondā (ESF) un Eiropas Reģionālās Attīstības fondā (ERAF), kā arī ieguvuši pamatzināšanas, kā aizpildīt ESF un ERAF fondu projektu pieteikuma veidlapas. Daudzi no dalībniekiem pirmo reizi ieguva zināšanas par neformālo izglītību un programmas "Jaunatne darbībā" piedāvātajām iespējām un lomu jauniešu aktivizēšanā vietējā teritorijā.

Projekta īstenošanas laikā, lai uzlabotu un pilnveidotu apmācību procesu, dalībnieki aizpilda novērtēšanas anketas. Daudzi dalībnieki saka paldies par doto iespēju apmeklēt bezmaksas projektu vadības kursus Viļakā. Dalībnieki raksta: "Notikušās nodarbības ir interesantas, uzzinām daudz ko perspektīvā noderīgu. Tikai jāstrādā! Un darāmā ir daudz! Man patika, jo nodarbībās apskatītais saturs bija aktuāls, reāls un praktisks. Nekā lieka! Patīk, ja komentē un ir reāli piemēri, ieteikumi, no kā izvairīties, rakstot projektus".

Pēdējā nodarbība apmācību projekta pirmajā cēlienā notiks jūnija beigās, kad apmācību dalībnieki apgūs zināšanas par izglītības un mūžizglītības projektiem. Ar jaunu spar apmācības turpināsies septembrī, kad no septembra līdz decembrim notiks 12 nodarbības, kurās iedziļināsimies par projekta budžetu plānošanu, noskaidrosim, kas ir iepirkuma procedūra, noskaidrosim, kādi dokumenti ir nepieciešami no Būvvaldes, lai īstenotu infrastruktūras projektus, uzzināsim visu par īpašumtiesības formām, izzināsim neskaidros jautājumus par publicitāti, projektiem, kā arī mācīsimies rakstīt projektus kultūras sfērā un to, kā pārstāvēt savas intereses valstī.

Projekta vadītāja  
**Vineta Zeltkalne**

"100% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu".



IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

\*Apmaksāts



**Projektu metodoloģija.** Pirmajā nodarbībā apmācību dalībnieki ieguva teorētiskas zināšanas par projektu plānošanu un, lai labāk saprastu teoriju, viņi strādāja grupās un prezentēja rezultātus.



**Iepazīstas ar fondiem.** Apmācību dalībnieki iemācījās atrast nepieciešamo informāciju tīmekļa vietnē [www.esfondi.lv](http://www.esfondi.lv).



**Apgūst neformālās izglītības metodes.** Jauniešu lietu speciālists Sergejs Andrejevs mācīja dažnedažādas neformālās izglītības metodes. Apmācību dalībnieki apguva komandas saliedēšanas metodes jeb "torņa būvēšanu".



## Der zināt

### Pieņem grozījumus likumā "Par valsts pensijām"

Pašreiz noteikto pensionēšanās vecumu - 62 gadus - pakāpeniski paaugstinās, sākot ar 2014.gada 1.janvāri par trim mēnešiem, līdz 2025.gadā būs sasniegts 65 gadu vecums.

no 2014.gada 1.janvāra	-	62 gadi trīs mēneši
no 2015.gada 1.janvāra	-	62 gadi seši mēneši
no 2016. gada 1. janvāra	-	62 gadi un deviņi mēneši
no 2017. gada 1. janvāra	-	63 gadi
no 2018. gada 1. janvāra	-	63 gadi un trīs mēneši
no 2019. gada 1. janvāra	-	63 gadi un seši mēneši
no 2020. gada 1. janvāra	-	63 gadi un deviņi mēneši
no 2021. gada 1. janvāra	-	64 gadi
no 2022. gada 1. janvāra	-	64 gadi un trīs mēneši
no 2023. gada 1. janvāra	-	64 gadi un seši mēneši
no 2024. gada 1. janvāra	-	64 gadi un deviņi mēneši
no 2025. gada 1. janvāra	-	65 gadi

Paredzēts, ka pakāpeniskā pensionēšanās vecuma paaugstināšana skars cilvēkus, kuri dzimuši sākot ar 1952.gada 1.janvāri. Tātad cilvēki, kuri dzimuši no 1952.gada 1.janvāra līdz 30.septembrim, varēs pensionēties 3 mēnešus vēlāk, t.i., 62 gados un 3 mēnešos. Savukārt tie, kuri dzimuši no 1952.gada 1.oktobra līdz 31.decembrim, varēs pensionēties 6 mēnešus vēlāk, t.i., 62 gados un 6 mēnešos. Cilvēki, kuri dzimuši pēc 1960.gada 1.apriļa, vecuma pensiju varēs pieprasīt, sasniedzot 65 gadu vecumu.

Paaugstinot vispārējo pensionēšanās vecumu, pakāpeniski palielināsies arī pensionēšanās vecums tiem cilvēkiem, kuriem ir tiesības pensionēties pirms vispārējā pensionēšanās vecuma sasniegšanas, t.i., piecu un vairāk bērnu vecākiem, bērna invalīda vecākiem, ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem, politiski represētajām personām u.c.

Tāpat paaugstināsies pensionēšanās vecums, no kura varēs pieprasīt vecuma pensiju priekšlaicīgi. No 2014. gada to paaugstinās par trim mēnešiem, līdz 2025.gadā būs sasniegts 63 gadu vecums. Tiesības pieprasīt vecuma pensiju priekšlaicīgi ir noteiktas bez termiņa ierobežojuma. Iepriekš šīs tiesības bija noteiktas līdz 2013.gada 31.decembrim. Pensiju pieprasīt priekšlaicīgi divus gadus ātrāk var cilvēki, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem. Priekšlaicīgi piešķirto vecuma pensiju izmaksā 50% apmērā, taču sasniedzot vispārējo pensionēšanās vecumu, pensiju izmaksā 100% apmērā. Savukārt cilvēkiem, kuri, izmantojot priekšlaicīgās pensionēšanās iespējas, turpina strādāt kā darba ņēmēji vai pašnodarbinātie, vecuma pensiju neizmaksā, kamēr nebūs sasniegts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais vecums.

Noteiktas tiesības pieprasīt vecuma pensiju divus gadus pirms vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas (vienlaikus saglabājot iespēju pensiju pieprasīt no vēl ātrāka vecuma, ievērojot līdz šim noteikto pensionēšanās vecuma paaugstināšanu) cilvēkiem, kuru kopējais apdrošināšanas stāžs nav mazāks:

1) vīriešiem par 20 gadiem, sievietēm par 15 gadiem, no kuriem līdz 1995.gada 31.decembrim vismaz ceturtda daļa nostrādāta sevišķi kaitīgos un sevišķi smagos darba apstākļos (1.saraksts);

2) vīriešiem par 25 gadiem, sievietēm par 20 gadiem, no kuriem līdz 1995.gada 31.decembrim vismaz ceturtda daļa nostrādāta kaitīgos un smagos darba apstākļos (2.saraksts).

Vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamais apdrošināšanas stāžs laikā no 2014.gada 1.janvāra līdz 2024.gada 31.decembrim būs 15 gadi, no 2025.gada - 20 gadi.

Līdz 2015.gada 31.decembrim pagarināts atvieglojuma piemērošanas termiņš attiecībā uz pensijas sākuma kapitāla aprēķināšanu. Iepriekš tas bija noteikts līdz 2013.gada 31.decembrim. Tas nosaka, ka cilvēkiem, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 30 gadiem, bet kuru ienākumi pensijas sākuma kapitāla aprēķināšanai nozīmīgajos gados (1996.-1999.) ir bijuši zemāki nekā vidēji valstī, tā aprēķināšanai izmantos nevis individuālo apdrošināšanas iemaksu algu, bet gan šī perioda vidējo algu valstī.

Latvijas pilsoņiem apdrošināšanas stāžā ieskaitīs līdz 1990.gada 31.decembrim obligāto aktīvo militāro dienestu PSRS Bruņotajos spēkos arī tad, ja dienesta vieta bijusi ārpus Latvijas un bijušās PSRS teritorijas.

Ja vecuma pensiju piešķirs par periodu, kurā izmaksāta atlīdzība par darbības zaudējumu, tad izmaksājamo pensiju samazinās par saņemtajā atlīdzības summu. Savukārt, ja apgādnieka zaudējuma pensiju piešķirs par periodu, kurā izmaksāts pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu, tad izmaksājamo pensiju samazinās par saņemtajā pabalsta summu.

Bērna vecāks vai aizbildnis, kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem (iepriekš - 30 gadiem), 5 gadus ātrāk varēs pieprasīt vecuma pensiju, ja laika periodā līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai:

1) ne mazāk kā 8 gadus būs aprūpējis 5 vai vairāk bērnus;

2) ne mazāk kā 8 gadus būs aprūpējis bērnu invalīdu, kurš vismaz 8 gadus būs atzīts par bērnu ar invaliditāti.

Šādu tiesību nebūs cilvēkiem, kuriem atņemtas aprūpes vai aizgādības tiesības vai kuri atcelti no aizbildņa pienākumu pildīšanas saistībā ar to, ka nekārtīgi pildījuši šo pienākumu.

## Kur mācīties?

### MALNAVAS KOLEDŽA

2012./2013.mācību gadā uzņems izglītojamos:  
ar vidusskolas vai profesionālās vidusskolas izglītību (1.līmeņa augstākā profesionālā izglītība)

- autoservisa speciālists (2,5 gadi);
  - uzņēmējdarbības speciālists lauksaimniecībā (2 gadi);
- NEPILNA LAIKA STUDIJAS PROGRAMMĀS: **autotransports, grāmatvedība un uzņēmējdarbība lauksaimniecībā** (maksas).

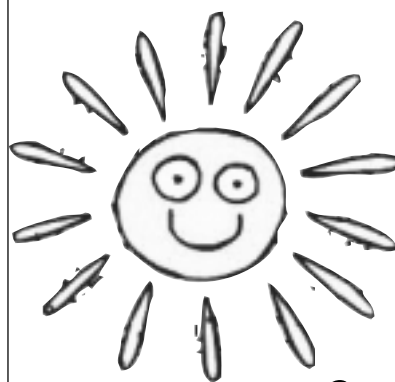
Ar pamatskolas izglītību, mācību ilgums - 4 gadi;  
ar vispārējo vidējo izglītību, mācību ilgums - 1,5 gadi;

- lauku īpašuma apsaimniekotājs;
- finanšu darbinieks;
- autoelektriķis;
- automehāniķis.

Ir dienesta viesnīca, ēdnīca, stipendija.

Mūsu adrese: Kārsavas novads, p.n. Vitoli, LV-5750,  
e-pasts: malnavaskol@inbox.lv

Tālr. 65733274, fakss - 65733100, mājas lapa: www.malna.lv



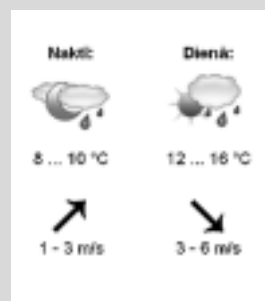
# Aizmirsi abonēt

# Aduguni?

Zvaniet 64507018,

mēs palīdzēsim!

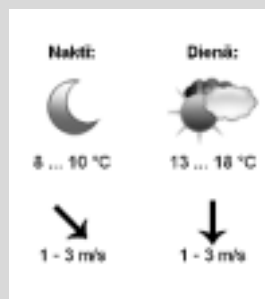
27.jūnijs



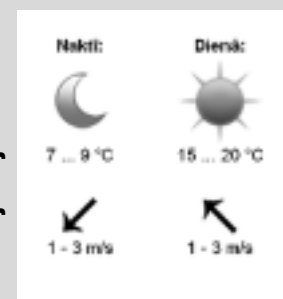
28.jūnijs



29.jūnijs



30.jūnijs



## Apsveikums



Ar labu vārdu katru dienu sāk,  
Ar gaišu smaidi viņai pretī nāk.  
Tad Tava bēda ātri projām steigs  
Un katra diena Tevi mīļi sveiks.

Sirsniņi sveicam **Velgu Krūmiņu** skaistajā dzīves jubilejā! Lai Tev nekad netrūkst pavasara spirtuma, vasaras krāsainības, rudens dāsnuma, ziemas miera.

Daina, Stefa, Vitolds

## Pērk

**Z.s "Strautiņi"**  
Iepērk mājlopus.  
Samaksa tūlītēja.  
Tālr. 64546765, 29411033.

Iepērk kaušanai  
visu veidu  
mājlopus.  
Tālr. 29320237, 64546681

SIA "LATVIJAS GAĻA" iepērk  
liellopus, jaunlopus, aitas,  
zirgus. Samaksa tūlītēja.  
Svari. Tālr. 28761515.

**SIA "AIBI" pērk**  
zirgus, liellopus, jaunlopus,  
aitas, zirgus, cūkas.  
Labas cenas! Samaksa tūlītēja.  
Svari. Tālr. 26142514, 20238990.

"Latnord" pērk visu  
veidu ĪPAŠUMUS,  
CIRSMAS.

Var būt ar apgrūtinājumiem (ķīļa, mantojums u.t.t.). Ātra izskatīšana, labas cenas, tūlītēja samaksa.  
Tālr. 22028592, 29777641.

**SIA "EURASIA"**  
PĒRK gaļas un gaļas  
krustojuma bulļus.

2-10 mēneši (80-280 kg).  
Labas cenas un maksājumu nosacījumi.  
T. 20071499.

**Pērk: CIRSMAS** -  
skujkoku - Ls 20-25;  
lapkoku - Ls 10-15 uz celma.  
Ja nepieciešams - gatavojam  
jaunu meža projektu, stigojam,  
dastojam cirsmaš.  
**NEKUSTAMO ĪPAŠUMU.**  
Samaksa tūlītēja.  
Tālr. 29289975.

Pērk labu žiguli.  
Tālr. 26556678.

Pērk visu veidu MEŽU ĪPAŠUMUS.  
Tālr. 26489727, 29328614.

Pērk meža īpašumus, izcirtumus.  
Var būt ar apgrūtinājumiem.  
Samaksa darījuma dienā.  
Tālr. 29433000.

SIA "RENEP" iepērk liellopus,  
jaunlopus, aitas, zirgus.  
Samaksa tūlītēja.  
Tālr. 65329997, 29485520,  
29996309, 29183601, 26393921.

SIA "SENDIJA" pērk lapu un skuju  
koku taru, balķus,  
papīrmalku, malku.  
Cirsmaš un mežus īpašumā.  
Tālr. 29495199.

Pērk bites.  
Tālr. 26144235.

Pērk vilnas kārstuvītes  
(suseklišus). Tālr. 28330171.

## Dažādi

**APSARDZES KURSI.**  
Tālr. 29107155.

Nodokļu un grāmatvedības  
konsultācijas, grāmatvedības  
ārpakalpojumi. Tālr. 29427413.

AKU URBŠANA. Tālr. 29142220.

Paklāju, apģērbu tīrīšana.  
Tālr. 29383776.

Sniedz forvardera pakalpojumus.  
Tālr. 29433126.

AKU URBŠANA.  
Tālr. 29142220.

Pārvadā mājlopus, metāllūžņus  
(specpiekabe). Tālr. 29230080.

Pārvadā granti, smilti, melnzemi.  
Tālr. 29433126.

Pārvadā smilti, šķembas (dažādas),  
granti, melnzemi. Tālr. 29208179.

Gatavo sienu, zaļās masas ruļļus.  
Tālr. 26758414.

Vēlas irēt 1-istabas dzīvokli.  
Tālr. 26318294.

Ģimene vēlas irēt 3 vai 4-istabu  
dzīvokli Balvos. Tālr. 26163301.

Metāla jumta segumi,  
labas cenas no ražotāja.  
Tālr. 26160081.

Zāles smalcināšana.  
Tālr. 28627216.

Plauj zāli. Tālr. 28778581.

Mobilais privātmāju internets  
TRIATEL.  
Bez ierobežojuma, jauni tarifi plāni.  
Datortehnika un remonts.  
Auto GPS, audio tehnika  
Balvos, Bērziņos ielā 1,  
SIA "ANANASS".

Iekāj bitumena ruļļu jumta  
segumus. Tālr. 28667336.

## Paziņojums

**EGLAINES PAMATSKOLA**  
aicina 29.jūnijā uz **SALIDOJUMU**  
bijušos skolēnus, skolotājus un  
darbiniekus.

Reģistrācija no plkst. 16.00, sākums plkst. 18.00.

Dalības maksa - Ls 2. Vēlams pietiekties.

Tālr. 28372395, 26494495.

## Pārdod

Pārdod lopbarības (0,04 Ls/kg),  
pārtikas KARTUPEĻUS, KVIEŠUS.  
Tālr. 29432655.

Z.s. "Kotiņi" pārdod lopbarības  
MILTUS un pārtikas  
RAPŠU EĻĻU.  
Tālr. 26422231, 64546265.

Pārdod jaunu TRIMMERI.  
Tālr. 29440841.

Pārdod MOPĒDU Rīga-13.  
Tālr. 25463284.

Pārdod lielo, slīpo Julu.  
Tālr. 26406426.

Pārdod 3 m KULTIVATORU,  
rotējošo KARTUPEĻU RACĒJU,  
KOKA LOGUS.  
Tālr. 26493759.

Pārdod Audi 80, TA 27.06.2013.  
Tālr. 27839358.

Pārdod ĶIPLOKU ZIEDUS.  
Tālr. 29329145.

Pārdod visu veidu metāla jumta  
segumus, sākot no 3,50 Ls/m<sup>2</sup>,  
notek sistēmas un  
sendvičpaneļus. Piegāde.  
Garantija.  
Tālr. 26360938.

Pārdod 3-istabu DZĪVOKLI,  
VASARNĪCU (13. celiņš).  
Tālr. 29434609.

Pārdod māju ar zemi Kubulu  
pagasta centrā pie šosejas  
Gulbene-Balvi, Ls 9000.  
Tālr. 22171669, 27056676.

## Atgādinājums

Redakcijā var saņemt  
vēstuli šifrs A-2.

Pārdod māju ar saimniecības  
ēkām, zemi Balvu novadā.  
Tālr. 22021500.

Pārdod māju pilsētā.  
Tālr. 29328614.

Pārdod zemi pilsētā, apbūves  
gabalu. Tālr. 29175076.

Pārdod traktoru T-25, 1993.g.  
Tālr. 26578209.

Pārdod 3-istabu dzīvokli Raiņa 40.  
Tālr. 26073414.

Pārdod 2-istabu dzīvokli Bērziņos 44.  
Tālr. 27464094.

## Piedāvā darbu

Piedāvā darbu  
DATOROPERATORAM.  
Darbs maiņās.  
CV sūtīt uz e-pastu:  
igo575@inbox.lv

## Dāvina

Dāvina niknu SARGSUNI.  
Tālr. 29106646.

Dāvina pļavu sienu pļaušanai  
(12 ha) Kubulos. Tālr. 22031713.

## Līdzjūtība



Lai tēva mīlestība visos ceļos  
vada,  
Lai tēva sirds jums spēklū dod.  
Lai labā, apklusī sirds vēl ilgi  
Teic padomus un ceļmaizi dod.  
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība  
meitas ģimenei un pārējiem  
tuviniekiem, no tēva, vectēva,  
sievastēva VALENTĪNA  
ĻEBEDEVA uz mūžu atvadoties.  
Brīvības ielas 66.mājas  
3. ieejas iedzīvotāji

Ikvienam ir iespēja īsi un  
konkrēti pateikt paldies  
kādam labvēlim, sponsoram,  
atbalstītājam, palīgam. Dārgi  
tas nemaksās - tikai 2 latos  
par 25 vārdiem.  
Jo šī ir "Pateicības  
dubultzīvs".



13.vanadzēnu salidojuma dalībnieki  
pateicas par atbalstu Balvu novada  
domei, Izglītības, kultūras un sporta  
pārvaldei, "Balvu maizniekam", "leva-  
SIL", "Litiņai", Daugavas Vanagu CV  
jaunatnes nozarei, Tēvzemes Daugavas  
vanagu CV, S.Gorbānei, Dz.Sērmūkšai.



Indekss  
3004

IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS  
**IZDEVĒJS**  
**SIA "BALVU VADUGUNS"**  
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.  
LV 43203002982

**REDAKCIJAS ADRESE**  
TEĀTRA IELĀ 8  
BALVOS, LV-4501  
**NORĒKĪNU KONTS**  
A.S. SEB BANKA BALVU FILIĀLĒ  
Nr. LV21 UNLA 0024 0004 6734 5,  
kods UNLALV2X

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.  
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem  
atbild to autors.

**REKLĀMA,**  
**SLUDINĀJUMI**  
D.Dimitrijeva  
T. 64507018  
26161959  
FAKSS - 64522257

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T.64522534, 29360850  
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T.64522126  
Z.LOGINA, IZINKOVSKA - T.64520962  
M.SPRUDZĀNE, I.TUŠINSKA - T.64522260,  
A.SOCKA - T.64520961  
KOREKTORE S.GUGĀNE - T.64522126  
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 64507019  
ŽURNĀLISTI - 29360851; 26555382  
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

**Datorsalikums-**  
**SIA "Balvu Vaduguns",**  
**O.GABRANOVŠ**  
Iespēstis SIA "Latgales  
Druka", Rēzeknē,  
Baznīcas 28  
**TIRĀŽA - 4300**

e-pasts: vaduguns@apollo.lv  
mājas lapa: www.vaduguns.lv